

NOVEMBER 2025

Onderzoek: AI-tooling voor de legal professionals

Een vergelijking van AI-tooling voor juridische professionals op de Nederlandse markt.

ICTRecht bv
020 663 1941
contact@ictrecht.nl

Jollemanhof 12
1019 GW Amsterdam
www.ictrecht.nl

KVK
72602651

BTW
NL859169820.B01

IBAN
NL64 RABO 0334 0962 94

Mark Zijlstra

Head of Legal Technology

Iris Tasevski

Business Development Lead

Carla Knoope

Business Development Manager

Met dank aan Hidde Bruinsma voor zijn bijdrage aan het onderzoek.

Fotografie

Joep Hijwegen

Licentie

Alles uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, elektronisch of op welke wijze dan ook, onder de voorwaarden van de Creative Commons-licentie Naamsvermelding-Gelijk Delen 4.0 Nederlands.

Inhoud

Introductie	5
Wat is niet onderzocht?	6
Bevindingen	7
Onderzoeksmethode	9
Onderzoeksopzet	9
Beoordelingskaders	10
Functionaliteit en prestaties	10
Compliance, regelgeving en toezicht	11
Beveiliging	11
Data en technologie	12
Gebruiksgemak	13
Support	14
Kosten	15
Nadere verantwoording	16
Technische aspecten	17
Retrieval-Augmented Generation (RAG)	17
Hoe werkt RAG in de praktijk?	18
Verschillende vormen van RAG	18
Vector database	18
Knowledge Graph	18
Agentic RAG	19
Betrouwbaarheid	19
Profielschetsen per leverancier	21
Bijlage 1: Tabel vergelijking legal AI tools	39

Introductie

Met de snelle opkomst van AI worstelen steeds meer organisaties met compliance, ethiek en betrouwbaarheid van beschikbare AI-oplossingen. Voor juridische afdelingen of organisaties die AI willen inzetten ter ondersteuning van de werkzaamheden (bijvoorbeeld voor het reviewen van contracten, het behapbaar maken van jurisprudentie en het opstellen van advies), is het van belang goed doordacht een keuze te maken. Een gestructureerd kader om te beoordelen welke oplossingen daadwerkelijk geschikt, betrouwbaar en verantwoord zijn voor juridisch gebruik is daarbij onmisbaar.

Dit onderzoeksrapport presenteert een dergelijk evaluatiekader in de vorm van een uitgebreide vergelijking van een selectie AI-oplossingen voor de juridische wereld. Het doel van het onderzoek is om juristen en juridische organisaties handvatten te bieden bij de selectie van AI-tools.

Daar waar ons [eerdere onderzoek](#) diep inging op de kracht van de taalmodellen, kijkt dit onderzoek met name naar onderwerpen als gegevens (onder andere verzameling, gebruik en opslag), beveiliging en functionaliteit. Door middel van gerichte vragen worden alle relevante aspecten in kaart gebracht. Deze gestructureerde benadering draagt bij aan een onderbouwde en verantwoordelijke keuze voor AI-tooling in de juridische praktijk.

Het onderzoek is geen oordeel over de onderlinge verhoudingen van de verschillende AI-tools maar een objectieve vergelijking. De inzet en geschiktheid van een tool verschilt per organisatie en situatie en om die reden wordt er geen oordeel geveld over de subjectieve benadering of de ene tool beter is dan de andere. Wel bevat dit onderzoek voldoende handvatten om dit per organisatie en situatie zelf te kunnen inschatten en beoordelen.

Wat is niet onderzocht?

Het trainen van een taalmodel met specifiek juridische kennis is een zeer tijdrovende en kostbare exercitie, daarom maken leveranciers van AI-toepassingen specifiek voor de juridische markt gebruik van reeds bestaande (frontier) modellen. Zo gebruiken alle deelnemende aanbieders een model van een van de grotere modellen waarbij het model van OpenAI er met kop en schouders bovenuit steekt. De leveranciers bouwen hier een eigen schil omheen met functionaliteiten die specifiek zijn voor juridische taken. Deze aanpak leidt in de praktijk tot functionaliteiten die het leven van de jurist makkelijker kunnen maken maar niet in alle gevallen tot significant betere juridische output. Gekozen aanvullende technologieën zoals RAG ([zie hoofdstuk Technische aspecten](#)) kunnen de prestaties verbeteren.

De gekozen technologieën, doelgroep en onderliggende modellen verschillen per leverancier. Om de inhoudelijke kwaliteiten van de tools te beoordelen is een andere aanpak vereist en het is de vraag in hoeverre deze significant afwijken van het onderzoek dat ICTRecht eerder dit jaar heeft gedaan. Afgezien van inherente verbeteringen aan de onderliggende modellen.

Welke oplossing het beste past bij een organisatie of specifiek doel is dan ook niet uitsluitend afhankelijk van het onderliggende model en de prestaties. Zaken als functionaliteiten, informatiebeveiliging en gebruiksgemak spelen hierbij een grote rol. Dat is de reden dat er primair onderzoek is gedaan naar de verschillen en overeenkomsten ten aanzien van de randvoorwaarden.

Bevindingen

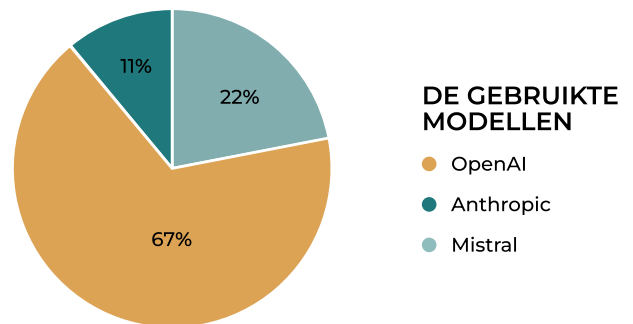
De bevindingen zijn per leverancier uitgewerkt. Vanaf pagina 8 staan de tekstuele profielschetsen per leverancier en in Bijlage 1, aan het einde van dit onderzoek, is een tabel opgenomen met een overzicht. Onderstaand zijn enkele algemene resultaten uitgewerkt.

De leveranciers gebruiken bestaande AI-modellen om de software te laten werken. De meest gebruikte optie zijn de GPT-modellen van OpenAI.

Een verantwoorde inzet van AI vraagt om beleid en training. Enkele leveranciers hebben intern ethische richtlijnen ten aanzien van het gebruik en de ontwikkeling van hun AI-tool.

Alle leveranciers verwerken de ingevoerde data binnen de Europese Economische Ruimte en geen van de tools laat gegevens gebruiken om onderliggende modellen verder te trainen. Daarnaast hebben alle leveranciers maatregelen genomen op het gebied van informatiebeveiliging. Twee van de partijen zijn al gecertificeerd, terwijl de andere partijen hun certificering bijna hebben afgerond of uitsluitend samenwerken met gecertificeerde partners voor ontwikkeling, beheer en onderhoud. Bij de daadwerkelijke selectie van een tool kan het verstandig zijn navraag te doen nu dit een doorlopend proces is. Wel houden alle leveranciers logs bij van gebruikersactiviteiten, worden gegevens versleuteld in transit en rest en zijn er specifieke netwerk- en infrastructuurbeveiligingsmaatregelen getroffen.

Wat betreft garantie van de services zijn er wel onderlinge verschillen. Niet elke partij biedt standaard een SLA.

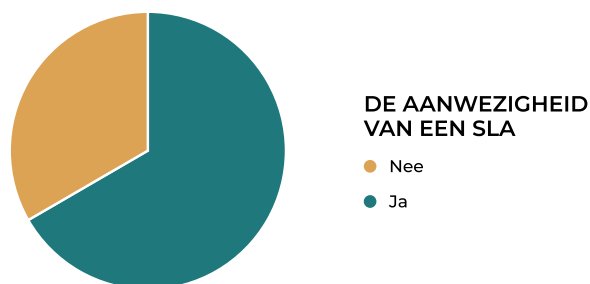

44%

van de 9 leveranciers beschikt al over een officiële certificering op het gebied van informatiebeveiliging.

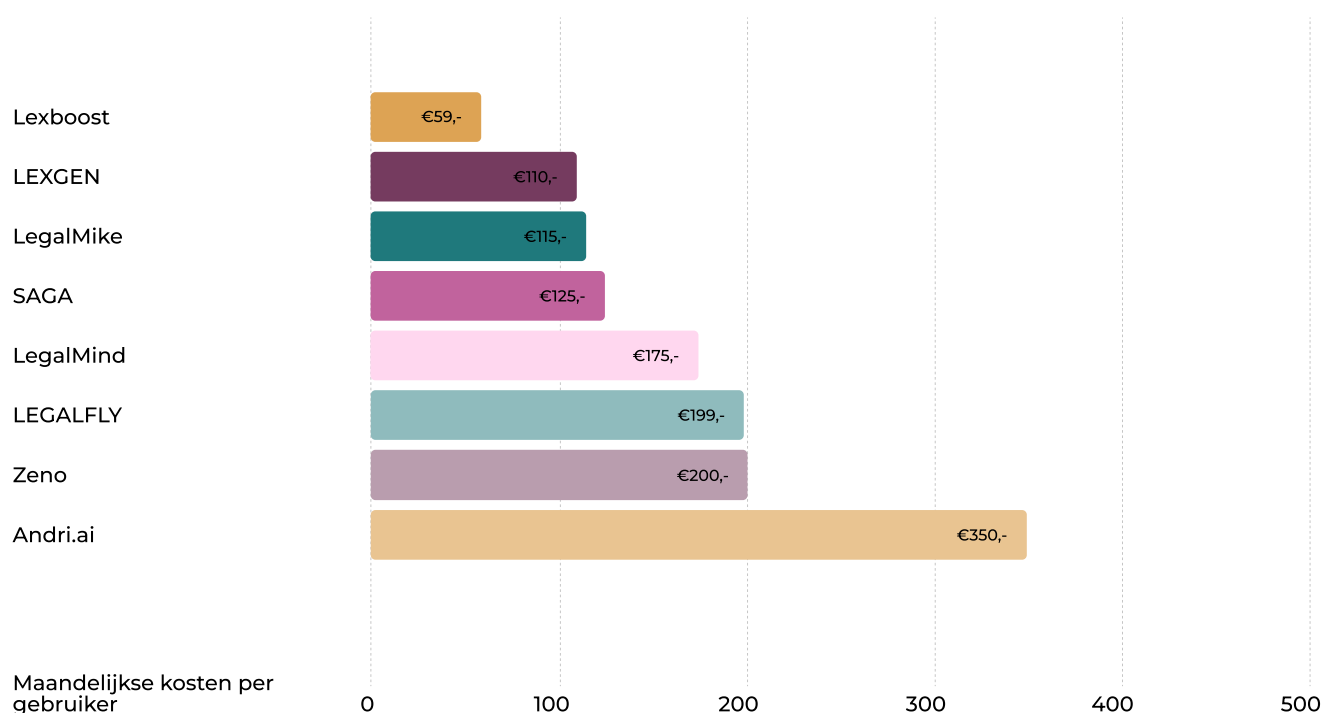
De overige partijen zijn momenteel in het certificeringsproces of werken uitsluitend samen met gecertificeerde partners.

Een belangrijk element is de prijsstelling. Bij de uitvraag hebben we verzocht een prijsindicatie te verstrekken voor een gemiddelde klant met 10 en een met 250 gebruikers. Hoewel niet alle leveranciers transparant zijn over de prijzen, is duidelijk dat de gemiddelde prijs voor een organisatie met 10 gebruikers rond de €1.710,- excl. btw per maand is en bij 250 gebruikers liggen de maandelijkse kosten rond €44.650,- excl. btw.

Maandelijkse kosten voor verschillende AI-oplossingen

Prijzen zijn exclusief btw. Prijzen zijn gebaseerd op basis van maandelijkse overeenkomst voor 10 gebruikers. Eventuele extra kosten (bijvoorbeeld voor implementatie en onboarding) zijn niet meegenomen in onderstaande grafiek.

Verschillen

De onderlinge verschillen op het gebied van compliance zijn niet groot, de verschillen zijn met name zichtbaar bij de prijsstelling en de features. Organisaties zullen zich dan ook vooral moeten focussen op toepassingsmogelijkheden en geschiktheid bij de betreffende use case. De bijgevoegde tabel kan goed dienen om een eerste selectie te doen op basis van de kernwaarden die gelden binnen de organisatie.

Onderzoeksmethode

Onze onderzoeksaanpak bestaat uit het opstellen van een systematische vragenlijst om diverse gespecialiseerde AI-oplossingen op een objectieve manier te evalueren. Op basis van wetgeving, onze interne expertise en best practices is bepaald welke criteria cruciaal zijn bij AI-toepassingen binnen het juridisch domein. Vervolgens zijn voor elk criterium specifieke vragen opgesteld, waarbij is gekeken naar wetgeving zoals de EU AI Act en AVG, maar ook eisen, wensen en risico's die in de juridische praktijk leven (bijvoorbeeld rond hallucinaties of bias in AI-antwoorden).

De vragenlijst is ontworpen om door deelnemers van dit onderzoek ingevuld te worden en door de onderzoekers gecontroleerd te worden. Hiermee fungeert de vragenlijst als instrument voor dataverzameling over elke tool. De vragen zijn grotendeels gesloten of feitelijk van aard (bijv. "Ondersteunt de tool X? Zo ja, licht toe..."), zodat antwoorden objectief vergeleken kunnen worden. Tegelijk zijn respondenten aangemoedigd toelichting te geven, wat kwalitatieve inzichten oplevert. Door deze mix van kwantitatieve en kwalitatieve informatie ontstaat een zo volledig mogelijk beeld van de deelnemende AI-oplossingen.

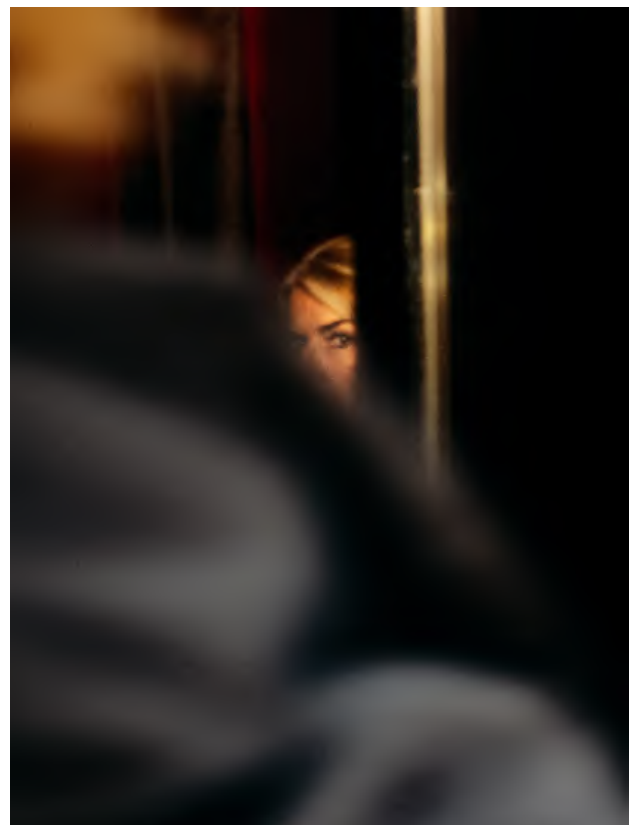
Tijdens het onderzoek is gezorgd voor validatie van de vragen: experts uit zowel het juridische domein als AI zijn betrokken bij het reviewen van de vragenlijst, om zeker te stellen dat alle relevante deelaspecten worden bevraagd en de terminologie helder is. De vragenlijst is het gevolg van een iteratief proces dat aansluit bij de behoeften van juristen en de actuele stand van techniek en regelgeving. De uiteindelijke methode – een gestructureerde vragenlijst met thematische secties – maakt een reproduceerbare en grondige evaluatie van AI-tooling mogelijk. Dit is relevant nu de markt zich in een razend tempo ontwikkelt.

Onderzoeksopzet

De opgezette vragenlijst is onderverdeeld in zeven hoofdcategorieën, die elk een belangrijk aandachtsgebied vertegenwoordigen bij AI-tooling:

1. Functionaliteit en prestaties
2. Compliance, regelgeving en toezicht
3. Beveiliging
4. Data en achterliggende technologie
5. Gebruiksgemak
6. Support
7. Kosten

Elke categorie bestaat uit meerdere specifieke vragen. Samen dekken deze onderwerpen het volledige spectrum van aandachtspunten – van technische en functionele kenmerken tot juridische aspecten en uiteraard de prijs. Per thema lichten we toe wat er gevraagd wordt en waarom dat van belang is voor juristen die een AI-toepassing willen selecteren.

Beoordelingskaders

Om een helder beeld te geven van waar de diverse AI-oplossingen op zijn getoetst hebben we de vragen in een aantal categorieën opgedeeld. Hieronder worden de verschillende onderdelen toegelicht en wordt besproken waarom een organisatie dit soort facetten van de oplossing moet beoordelen voordat een keuze gemaakt kan worden.

Functionaliteit en prestaties

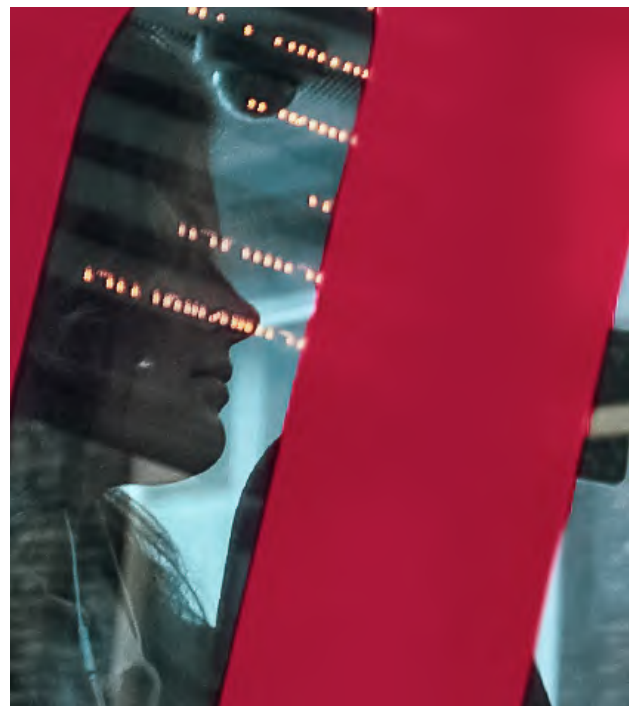
Om een goed beeld te vormen van de oplossing is in algemene zin gevraagd om een korte omschrijving van de tool en de primaire doelgroep (bijv. advocaten, bedrijfsjuristen, etc.). Deze contextuele informatie is van belang om de verdere antwoorden in perspectief te plaatsen: een tool gericht op bijvoorbeeld procesadvocaten kan andere functionaliteiten en vereisten hebben dan een tool voor contractjuristen.

Daarnaast zijn kernfunctionaliteiten van groot belang, de oplossing moet immers wel passen bij de organisatie en de eventuele problemen die er spelen. Er wordt geïnventariseerd of de tool ondersteuning biedt bij essentiële juridische werkzaamheden, zoals juridisch onderzoek. Kan de tool juridische vragen beantwoorden en jurisprudentie of wetten doorzoeken? Dit geeft aan of de tool als research-assistent kan dienen in plaats van, of naast, traditionele zoekmethoden. Of is de oplossing gericht op analyse van juridische documenten of dossiers? Voor elk van deze functionaliteiten hebben we niet uitsluitend om een bevestiging of ontkenning gevraagd maar een toelichting gevraagd wat de tool precies kan en welke bronnen zijn inbegrepen. Daarmee wordt duidelijk of de tool bijvoorbeeld alleen Nederlandstalige wetgeving aankan of ook EU-regelgeving en buitenlandse rechtspraak – cruciaal voor de bruikbaarheid in de praktijk. Ook wordt expliciet gevraagd of er andere specifieke juridische use cases

worden ondersteund die nog niet genoemd zijn, zodat unieke of niche-functionaliteiten van de tool niet onderbelicht blijven.

Voor veel gebruikers is de toepasbaarheid en reikwijdte van de juridische inhoud van de tool relevant. Met gerichte vragen is in kaart gebracht welke juridische bronnen de tool gebruikt. Juristen zijn afhankelijk van goede en betrouwbare inhoud en de gebruikte bronnen zijn dan ook relevant.

Ten slotte behandelt dit hoofdstuk de actualiteit en nauwkeurigheid van de tool. Een AI-tool die juridische informatie levert moet up-to-date zijn, anders riskeert de jurist te werken met verouderde inzichten. De leveranciers zijn gevraagd om de nauwkeurigheid/betrouwbaarheid van het systeem te benoemen en toe te lichten welke methoden worden gebruikt om hallucinaties te detecteren of te minimaliseren. Het verifiëren van antwoorden is nog altijd nodig.

Compliance, regelgeving en toezicht

Een juridische AI-tool moet niet alleen van toegevoegde waarde zijn, maar ook voldoen aan de wet- en regelgeving. Deze sectie van de vragenlijst gaat daarom in op compliance-aspecten en verantwoord gebruik. Allereerst wordt getoetst of de tool in lijn met de AI Act is ontwikkeld en aangeboden. Een tool die compliance by design toepast (bijv. risico-analyses uitvoert, transparant is over zijn model, etc.) geeft de gebruiker meer zekerheid.

Daarnaast is AVG-compliance een uitgebreid aandachtspunt, er wordt immers veel data verwerkt met de oplossingen en hier kunnen ook persoonsgegevens tussen zitten. Als een AI-tool persoonsgegevens verwerkt, moet dit uiteraard conform de privacywetgeving. De vragenlijst vraagt hoe wordt voldaan aan de AVG-eisen, en specifiek welke rol de leverancier aanneemt: verwerkingsverantwoordelijke of verwerker. In beide gevallen moeten de juiste afspraken worden gemaakt. Daarom wordt ook gevraagd of de leverancier bereid is een passende verwerkersovereenkomst te ondertekenen, idealiter de versie van de klant of anders een eigen versie. Zonder een dergelijke overeenkomst mag je als juridisch professional geen persoonsgegevens verwerken met de AI-oplossing. Verder is relevant of de leverancier ondersteunt bij het uitvoeren van een DPIA (Data Protection Impact Assessment) – een instrument dat volgens de AVG verplicht kan zijn bij inzet van nieuwe technologie met hoog privacyrisico. Een andere kernzaak is flexibiliteit in het retentie- en verwijderbeleid van data: hoe lang worden gegevens bewaard?

Ten slotte komt in dit deel ook ethiek en de verantwoorde inzet aan bod. Er wordt gevraagd of de leverancier een formeel AI-ethisch beleid of framework heeft en hoe dat in de organisatie wordt geborgd. Een leverancier met een intern ethisch kader toont dat zij verantwoordelijkheid neemt voor de impact van haar AI. Dit is relevant voor gebruikers want het betekent dat de oplossing wordt getoetst op zaken als bias, gelijkheid en non-discriminatie.

Beveiliging

Juristen verwerken vaak gevoelige informatie, om die reden is informatiebeveiliging een prioriteit. In deze sectie inventariseert de vragenlijst welke maatregelen de leverancier heeft getroffen om data en toegang te beveiligen. Allereerst wordt gevraagd naar certificeringen en standaarden op het gebied van informatiebeveiliging (zoals ISO 27001, SOC 2). Het hebben van dergelijke certificaten duidt erop dat de aanbieder zich laat toetsen door onafhankelijke auditors en voldoet aan erkende beveiligingsnormen – een belangrijk signaal van betrouwbaarheid. Voor sommige advocatenkantoren kan het een vereiste zijn dat een IT-leverancier ten minste ISO 27001-gecertificeerd is, zeker als er vertrouwelijke gegevens verwerkt worden. Vervolgens gaat de vragenlijst in op toegangscontrole en authenticatie. Concreet: hoe worden gebruikers geauthenticeerd (is er bijvoorbeeld ondersteuning voor Multi-Factor Authenticatie?) en is Single Sign-On mogelijk via de meest gebruikte protocollen (SAML, OAuth, OpenID Connect)? Dit helpt in de praktijk aanzienlijk om de oplossing naadloos en veilig in de bestaande IT-omgeving te kunnen integreren. Ook wordt gevraagd hoe binnen de tool gebruikersrollen en -rechten worden beheerd. Idealiter wil de gebruiker kunnen instellen welke medewerker welke dossiers of functionaliteiten mag inzien binnen de AI-oplossing.

Een derde groep vragen binnen deze categorie ziet toe op technische beveiligingsmaatregelen rond data en infrastructuur. De lijst vraagt of data versleuteld wordt, zowel in transit (tijdens het versturen) als at rest (opslag). Hierbij is van belang welke encryptiestandaarden worden gebruikt. Daarnaast is opgevraagd welke netwerkbeveiligingsmaatregelen genomen zijn. Dit geeft inzicht in hoeverre de leverancier zijn cloudomgeving of servers afschermt tegen hackers. Leveranciers die hoog scoren op beveiliging en authenticatie geven vertrouwen dat dossierinformatie veilig blijft en alleen toegankelijk is voor geautoriseerden.

Data en technologie

In deze sectie draait het om hoe de AI-tool omgaat met data en inzicht geeft in zijn AI-modellen. Ten eerste komen vragen over data-opslag aan bod. De locatie waar klantgegevens fysiek worden opgeslagen en verwerkt (bijv. in welke landen of datacenters) is voor veel juristen van belang, bijvoorbeeld vanwege de AVG (Europese persoonsgegevens liever in de EU opgeslagen) of specifieke voorschriften van cliënten. De vragenlijst vraagt hier expliciet naar en wil ook weten hoe de strikte scheiding van klantgegevens wordt gegarandeerd in multi-tenant omgevingen. Dit laatste betekent dat, als meerdere klanten dezelfde cloudomgeving gebruiken, de leverancier ervoor moet zorgen dat data van verschillende klanten niet vermengen en niet door elkaar kunnen worden ingezien. Verder wordt gevraagd welk personeel van de leverancier potentieel toegang heeft tot klantgegevens en hoe die toegang wordt gelogd en gecontroleerd. Dit raakt aan zowel beveiliging als privacy: idealiter is toegang tot klantgegevens beperkt tot een minimum aantal bevoegde admins, en worden hun handelingen gemonitord. Juridische gebruikers willen niet dat zomaar elke ontwikkelaar bij hun documenten kan, en ze willen kunnen nagaan (via auditlogs) wie er wanneer eventueel in hun data heeft gekeken.

Ook is gevraagd hoe de tool enige vorm van uitleg biedt richting de gebruiker. Denk bijvoorbeeld aan het tonen van bronverwijzingen bij gegenereerde antwoorden, of inzicht geven in de redeneerstappen die het model neemt. Uitlegbaarheid is voor juristen erg belangrijk, als de AI een bepaald advies of antwoord geeft, moet de jurist kunnen begrijpen waarop dat gebaseerd is, om het te kunnen gebruiken. Een goed AI-systeem voor juristen biedt dus liefst een uitgebreide bronvermelding.

Gerelateerd daaraan is de vraag over bias: de lijst vraagt of en hoe bias in het model en de trainingsdata actief wordt gemonitord, getest en gemitigeerd. AI-systemen kunnen onbedoeld partijdige of discriminerende resultaten geven als de data of algoritmen bias bevatten. Daarom is het belangrijk te weten of de leverancier bijvoorbeeld periodieke bias-audits uitvoert, diverse datasets gebruikt en technische correcties toepast om vooroordelen te verminderen.

Vervolgens komt transparantie over de modellen zelf: de vragenlijst vraagt welke specifieke AI-modellen of modeltypen worden ingezet (bijv. GPT-4, Claude, eigen ontwikkeld model, etc.), en hoe recent de trainingsdata van het basismodel is. Deze vraag dwingt de leverancier tot openheid over de technologische kern. Voor de juridische gebruiker is dit relevanter dan op het eerste gezicht lijkt. Het verschil tussen bijvoorbeeld GPT-3 en GPT-5 kan groot zijn in kwaliteit van antwoorden.

Ten slotte wordt bij trainingsdata gevraagd of de door de gebruiker ingevoerde data gebruikt wordt om het systeem verder te trainen. Dit is een cruciale vraag voor vertrouwelijkheid en eigendom van data. Veel generatieve AI-diensten (zoals sommige publieke AI-chatbots) gebruiken user prompts en antwoorden om hun modellen te verbeteren, wat kan betekenen dat gevoelige informatie op servers blijft en mogelijk doorontwikkeld wordt. Voor advocaten is dat onacceptabel – klantgegevens mogen niet zomaar in andermans model terechtkomen.

Gebruiksgemak

Zelfs de meest geavanceerde AI is lastig te implementeren als deze niet praktisch bruikbaar is. Daarom behandelt de vragenlijst ook het gebruiksgemak en de integratie in de dagelijkse praktijk van juristen. Eerst wordt gekeken naar de gebruikerservaring en leercurve. Is de tool direct inzetbaar zonder uitgebreide training of configuratie? In een drukke juridische praktijk heeft men vaak geen tijd of zin om een maandenlang implementatietraject te doorlopen of om elke medewerker intensief te trainen. Een goede AI-tool voor juristen moet intuïtief zijn en binnen korte tijd waarde kunnen leveren. We vragen tevens welke trainingsmaterialen of onboarding de leverancier aanbiedt – denk aan handleidingen, tutorials, workshops. Dit geeft aan of de leverancier begrijpt dat adoptie staat of valt met goede ondersteuning van de gebruikerskant.

Daarnaast belichten de vragen de integratiemogelijkheden met bestaande systemen en workflows. Juridisch werk gebeurt vaak in een ecosysteem van software: Microsoft 365 (Word, Outlook), documentmanagementsystemen (DMS), zaakbeheersystemen, etc. De tool moet hier idealiter op aansluiten. De vragenlijst inventariseert daarom of er integraties of plug-ins bestaan, bijvoorbeeld een Word-add-in om binnen Word direct AI-functionaliteit te gebruiken, of koppelingen met SharePoint/DMS om documenten uit die omgeving te analyseren. Ook de beschikbaarheid van API's wordt gevraagd, wat belangrijk is voor grotere kantoren die misschien maatwerkintegraties willen bouwen (bijv. AI-functionaliteit integreren in hun eigen applicaties). Een AI-tool die goed integreert in de bestaande workflow verlaagt de drempel voor juristen om het daadwerkelijk te gaan gebruiken – men kan dan binnen vertrouwde software de AI raadplegen.

Verder komt taalondersteuning aan bod. In een land als Nederland is het voor juristen van belang of de tool Nederlands begrijpt en genereert, naast bijvoorbeeld Engels. De vragenlijst vraagt expliciet welke talen worden ondersteund zowel in de gebruikersinterface als in de verwerking van juridische content. Een tool die geen Nederlands “spreekt” zal voor veel gebruikers minder

aantrekkelijk of zelfs onbruikbaar zijn in het dagelijkse werk dat primair Nederlandstalig is. Omgekeerd, voor internationale kantoren kan meertalig vermogen juist een plus zijn. Deze vraag helpt dus om te zien of de tool praktisch aansluit bij de taalbehoeften van de gebruiker.

Als laatste in dit thema wordt mobiele toegang besproken: is er een mobiele app of een mobiel-geoptimaliseerde webomgeving? Hoewel juridisch werk grotendeels op kantoor of thuis achter desktop/laptop gebeurt, kan mobiele toegang een bonus zijn – denk aan even snel een AI-antwoord opzoeken op de telefoon bij een klantafpraak of in de rechtszaal. Het laat tevens iets zien over de moderniteit van de tool: een leverancier die inzet op mobiele ondersteuning toont dat men gebruikers in allerlei situaties wil bedienen.

AI met al adresseren de vragen onder Gebruiksgemak & Integratie de adoptiefactoren: gebruiksvriendelijkheid, leercurve, compatibiliteit met dagelijkse tools, taal en toegankelijkheid. Voor juristen is dit cruciaal, want een AI-tool kan inhoudelijk nog zo goed zijn, als hij moeilijk te bedienen is of haaks staat op de bestaande werkwijze, dan zal hij niet geaccepteerd worden. Door deze aspecten mee te nemen, kijkt de selectie niet alleen naar “kan de tool het?”, maar ook “gaan mensen de tool willen en kunnen gebruiken?”. Dat maakt de kans op een succesvolle implementatie veel groter.

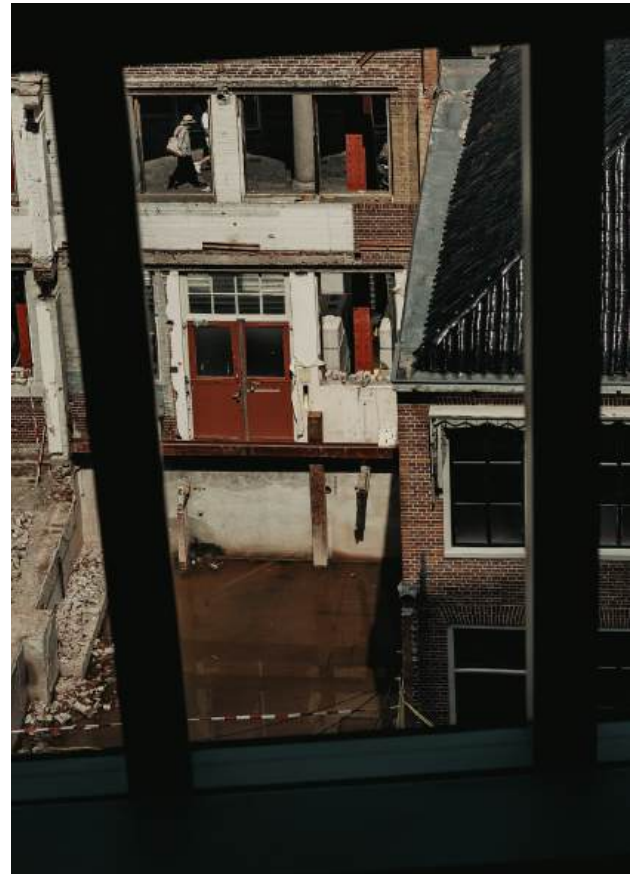
Support

Bij het selecteren van een AI-tool moet men ook oog hebben voor de ondersteuning en continuïteit die de leverancier biedt. In deze categorie vragen we daarom naar de servicecomponenten rond de tool. Ten eerste: supportkanalen en beschikbaarheid. Juristen werken niet altijd van 9 tot 5; urgente kwesties kunnen zich 's avonds of in het weekend voordoen. De vragenlijst inventariseert welke supportkanalen de leverancier aanbiedt (telefoon, e-mail, chat) en in welke talen en op welke tijden support beschikbaar is. Is er bijvoorbeeld 24/7 ondersteuning, of beperkt tot kantoor tijden in een bepaalde tijdzone? Dit is belangrijk om in te schatten of je bij problemen of dringende vragen snel hulp kunt krijgen. Een tool zonder adequate support kan in kritieke momenten voor frustratie zorgen als er net iets misgaat.

Vervolgens de Service Level Agreement (SLA): wordt zo'n SLA aangeboden en zo ja, welke concrete garanties geeft deze? Hier vragen we naar garanties voor uptime (beschikbaarheid van de dienst), responstijden voor support, en hersteltijden bij storingen. Ook of er boeteclausules zijn als die garanties niet worden gehaald. Dit is van belang omdat een jurist die vertrouwt op een AI-tool voor bijvoorbeeld onderzoek, wil weten of de dienst niet ineens uit de lucht kan zijn vlak voor een deadline. Een SLA dwingt de leverancier tot betrouwbaarheid en geeft de klant rechten als er toch een probleem optreedt. Het feit dat de vragenlijst dit expliciet vraagt, stimuleert de beoordeling of de leverancier professioneel omgaat met zijn dienstverlening. Sommige startups hebben hier nog geen goed beleid voor; een gebrek aan SLA kan reden tot zorg zijn.

Het derde aspect is onderhoud & updates. Software staat niet stil – er komen updates, nieuwe features, bugfixes. De vragenlijst vraagt wat de strategie en frequentie is van updates of onderhoud aan de tool, en hoe dit gecommuniceerd wordt met klanten en hoe de impact geminimaliseerd wordt. Bijvoorbeeld: plant men updates 's nachts zodat niemand er last van heeft? Worden gebruikers vooraf geïnformeerd over grote wijzigingen (release notes, trainingen)? Continuïteit van de dienstverlening hangt samen met voorspelbaarheid van updates. Juridische gebruikers willen niet dat opeens

functionaliteiten veranderen of uitvallen zonder dat zij daar op voorbereid zijn. Deze vraag geeft inzicht in de mate van professionaliteit van de leverancier: een degelijk bedrijf heeft een updatebeleid en communiceert proactief.

Tot slot onder Support & Service: continuïteit in bredere zin. Hier vragen we welke continuïteitsmaatregelen zijn genomen, zoals back-ups, disaster recovery (DR) plannen, redundante systemen, etc. Dit gaat over wat er gebeurt in geval van calamiteiten. Bijvoorbeeld: als een server crasht, is er direct een fallback zodat de tool beschikbaar blijft? Worden data dagelijks geback-uppt zodat bij een storing of hack geen informatie verloren gaat? Juristen werken met kritieke gegevens, en ze moeten erop kunnen vertrouwen dat die veilig zijn, zelfs als er bij de leverancier iets misgaat. Ook speelt mee: stel dat de leverancier zelf in zware problemen komt (faillissement of dergelijke), is er een escrow of noodplan om de dienstverlening voort te zetten? Hoewel dit niet expliciet gevraagd wordt, zijn de antwoorden op de continuïteitsvraag vaak indicatief voor hoe serieus een leverancier dit neemt.

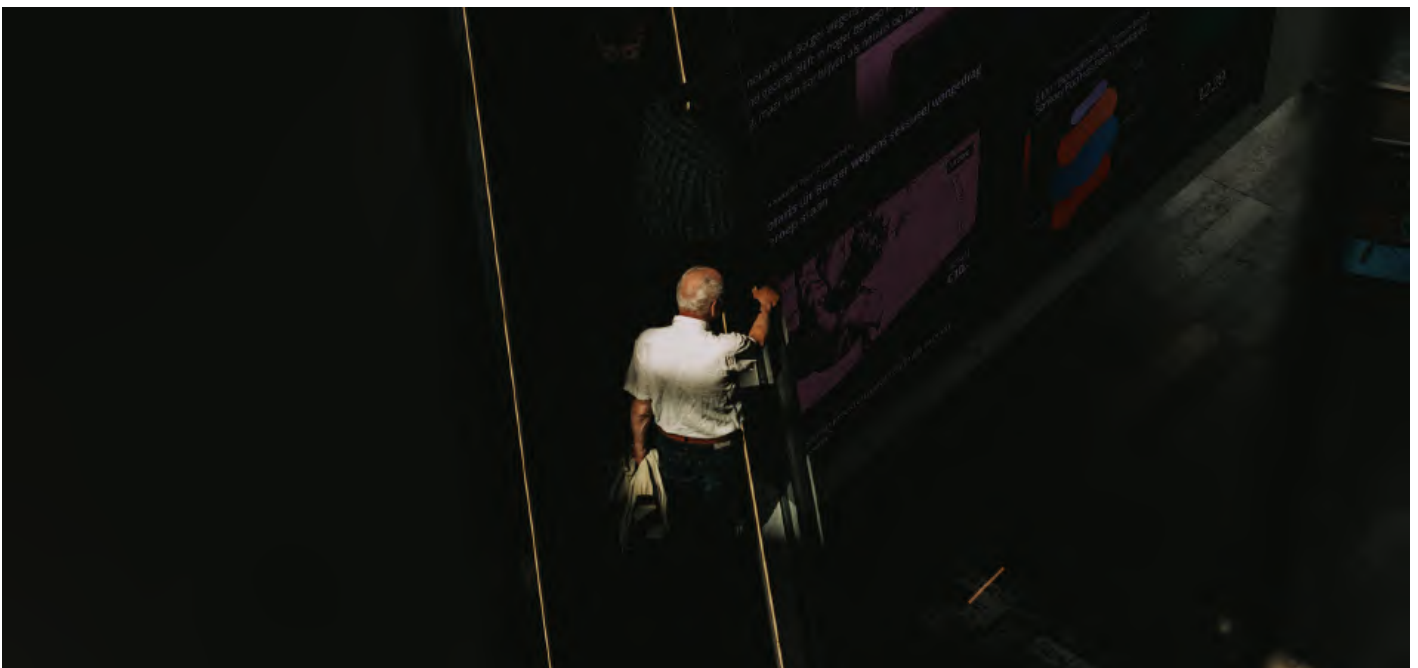
In het geheel laten de Support & Service-vragen de nazorg zien die bij de tool komt kijken. Zeker in de juridische sector, waar deadlines heilig zijn en techniek nooit een bottleneck mag zijn, is het belangrijk een leverancier te hebben die snel ondersteunt en solide afspraken biedt over prestaties. Deze categorie helpt juristen de risico's te beperken: het voorkomt dat men in zee gaat met een partij die leuk een AI-tool verkoopt maar bij problemen onbereikbaar is of geen oplossingen paraat heeft.

Kosten

Hoe geavanceerd of nuttig een AI-tool ook is, de investering moet voor de organisatie rendabel en transparant zijn. In dit deel van de vragenlijst brengen we de financiële kant duidelijk in beeld. Er wordt gevraagd of er een gratis versie van de tool bestaat. Sommige aanbieders hebben freemium modellen of demoversies; dit kan aantrekkelijk zijn om laagdrempelig te starten of te testen. Vervolgens vragen we naar pilot- of proefmogelijkheden: is er een gratis proefperiode of pilootoptie beschikbaar? Juridische teams willen vaak eerst de kat uit de boom kijken en de tool in de eigen omgeving uitproberen voordat ze een contract aangaan. Een beschikbare proefperiode kan dus het verschil maken in bereidheid om het product een kans te geven.

Het prijsmodel komt uiteraard ook ter sprake. De leverancier moet uitleggen hoe de prijs wordt opgebouwd: per gebruiker per maand, per gebruik (bijvoorbeeld aantal queries of documenten), flat fee voor de hele organisatie, of een combinatie daarvan. Elk model heeft andere implicaties – zo is een prijs per vraag/zoekactie potentieel riskant als het gebruik moeilijk te voorspellen is, terwijl een prijs per gebruiker beter budgetteerbaar is. We laten de leverancier bovendien een kosteninschatting geven voor twee scenario's: een klant met 10 gebruikers en een met 250 gebruikers. Dit is bedoeld om de schaalbaarheid en prijsprogressie inzichtelijk te maken. Soms is een tool goedkoop voor een klein team maar exponentieel duur voor grote organisaties (of andersom relatief goedkoper per gebruiker bij schaal). Juridische kantoren variëren in grootte; deze vraag helpt zowel kleine als grote spelers te zien of het product in hun budget past.

Verder vragen we naar eventuele opstartkosten: zijn er implementatiekosten, set-up fees, verplichte trainingen tegen betaling, enzovoort? Dit voorkomt dat er verborgen kosten boven water komen nadat men al besluit. Het is niet ongebruikelijk dat er onboarding fees zijn voor bijvoorbeeld het inrichten van de AI op de systemen van de klant. Door dit expliciet te vragen, is de totale cost of ownership beter te bepalen.

Nadere verantwoording

De leveranciers hebben de antwoorden gegeven op basis van de huidige stand van zaken op het moment van uitvraag (september 2025). De producten zijn echter continu in ontwikkeling en hierdoor kan sommige informatie wijzigen. Bij twijfel of nadere vragen kan ICTRecht helpen om actuele en specifieke informatie op te vragen.

Bij het selecteren van de partijen is rekening gehouden met de aanwezigheid op de Nederlandse markt. Naast de partijen die expliciet zijn opgenomen in dit onderzoek is er contact opgenomen met Legora en Harvey. Helaas is er geen (tijdige) reactie ontvangen om deze leveranciers mee te nemen in het onderzoek.

Technische aspecten

Waar ons [eerdere onderzoek](#)¹ zich richtte op de kwaliteit van de grotere leveranciers, richten we ons nu meer op de randvoorwaarden van de AI-oplossingen. De reden hiervoor is dat geen van de onderzochte oplossingen een eigen model gebruikt, maar allemaal aansluiting zoekt bij de grotere taalmodellen; zo gebruikt 90% van de onderzochte partijen een model van OpenAI. Daarnaast is het model van Anthropic een populaire keuze. Het gaat dan ook vooral om de aanvullende technieken die de toegevoegde waarde van deze specifieke oplossingen bepalen. Dit ligt enerzijds bij de functionaliteiten, maar anderzijds ook bij de methode waar de leveranciers gebruik van maken.

De gebruikte modellen bevatten van nature veel kennis en daarmee ook juridische kennis. De gebruikte trainingsdata zijn echter niet altijd up-to-date of kunnen onvolledig zijn. Maar ook wanneer dat wel het geval zou zijn, kunnen dergelijke modellen hallucineren (informatie verzinnen die niet in hun input of training voorkomt) vanwege de manier waarop zij werken. Juist in het juridische domein, waar nauwkeurigheid essentieel is, kunnen zulke onnauwkeurigheden grote gevolgen hebben.

Retrieval-Augmented Generation (RAG)

Moderne LLM's zijn getraind op enorme hoeveelheden tekst en kunnen daardoor antwoorden genereren die aanvankelijk goed lijken. Maar zonder extra hulp kunnen deze systemen onvoorspelbaar zijn en fouten maken. Retrieval-Augmented Generation (RAG) is een methode die dit probleem aanpakt door het taalmodel te koppelen aan afgebakende informatiebronnen. In plaats van alleen op zijn interne (associatieve) "geheugen" te vertrouwen, krijgt het model bij elke vraag toegang tot relevante externe informatiebronnen (bijvoorbeeld teksten uit wetten, jurisprudentie of dossiers) om zijn antwoord mee te onderbouwen.

Met RAG stel je het AI-model als het ware in staat om open boek examen te doen. Cruciaal is wel dat de bronnen waarmee de AI wordt gevoed correct en relevant zijn – RAG is alleen zo goed als de informatie die het ophaalt.

Er zijn technieken ontwikkeld om AI-antwoorden betrouwbaarder te maken door ze te baseren op echte juridische bronnen. Om iets meer begrip te krijgen van de methodes die de leveranciers gebruiken, zullen we hieronder dieper ingaan op de verschillende vormen van RAG die gebruikt worden. Ook wordt kort ingegaan op de werking, de voor- en nadelen, en welke impact ze hebben op het gebruik van juridische bronnen.

¹ Kun je AI vertrouwen voor juridisch werk, ICTRecht, februari 2025

Hoe werkt RAG in de praktijk?

Wanneer een gebruiker een vraag stelt, gebeurt het volgende. Ten eerste vindt er een analyse plaats van documenten of teksten die relevant zijn voor de vraag, en daarna krijgt het taalmodel zowel de vraag als de gevonden stukken tekst als input. Vervolgens genereert het model een antwoord, maar nu met die aangeleverde stukken als referentie. Dit maakt de respons meestal feitelijker en specifieker, maar ook langzamer dan zonder RAG. Niet voor niets is RAG in korte tijd de standaardaanpak geworden voor het bouwen van betrouwbaardere AI-toepassingen.

Verschillende vormen van RAG

RAG is een breed concept dat op meerdere manieren kan worden geïmplementeerd. In de kern draait het altijd om informatie ophalen en gebruiken tijdens generatie, maar er zijn diverse benaderingen. Hieronder worden de twee belangrijkste vormen van RAG besproken:

- Vector-gebaseerde RAG: de meest voorkomende aanpak, waarbij gebruik wordt gemaakt van een vector database om relevante tekstfragmenten op te halen op basis van semantische gelijkenis.
- Graph-gebaseerde RAG: een benadering waarbij kennis wordt opgeslagen in een gestructureerde knowledge graph. Graph RAG erkent dat voor het correct beantwoorden van complexe vragen vaak meerdere concepten met elkaar in verband moeten worden gebracht.

Vector database

Binnen een RAG-systeem wordt vaak gebruik gemaakt van een vector database. Hierbij worden de onderliggende bronnen die als basis dienen voor het genereren van antwoorden (zoals teksten, afbeeldingen of spraakfragmenten) geïndexeerd en vertaald naar numerieke vectoren.

Deze vectoren representeren de semantische betekenis van de informatie. Elementen die inhoudelijk sterk met elkaar samenhangen, worden dicht bij elkaar geplaatst in de vectorruimte. Zo zullen termen als aansprakelijkheid en schade relatief dicht bij elkaar worden opgeslagen.

Hierdoor kan het systeem efficiënt zoeken naar relevante informatie op basis van inhoudelijke overeenkomsten in plaats van exacte trefwoorden.

Het is echter belangrijk te benadrukken dat dit proces niet foutloos is. De zoekresultaten worden namelijk gebaseerd op semantische (tekstuele) overeenkomsten tussen bronnen, zonder dat het systeem begrip heeft van de feitelijke (juridische) relaties tussen de gevonden gegevens. Twee teksten kunnen qua vocabulaire sterk op elkaar lijken, maar juridisch gezien een heel andere strekking hebben. Het systeem 'begrijpt' bijvoorbeeld bij de term aansprakelijkheid niet uit zichzelf of het om civielrechtelijke of strafrechtelijke aansprakelijkheid gaat.

Knowledge Graph

Naast het gebruik van een vector database kan ook een knowledge graph worden ingezet. Een knowledge graph maakt de relatie tussen bronnen expliciet en gestructureerd door informatie te modelleren als een netwerk van knooppunten (entiteiten) en verbindingen (relaties). Dit maakt het mogelijk juridische gegevens doelgericht met elkaar te verbinden en verkleint de kans op schijnverbanden die bij puur statistische zoekmethoden kunnen ontstaan.

Voordat een knowledge graph bruikbaar is, moet een ontologie worden vastgesteld: welke entiteitstypen en relaties zijn relevant? In een juridische context kunnen knooppunten bijvoorbeeld staan voor uitspraken, wetsartikelen en rechtsgebieden. Deze worden verbonden via relaties als "verwijst naar", "is hoger beroep van" of "advies van de advocaat-generaal".

Een knowledge graph fungeert daarmee als een juridische plattegrond. In een knowledge graph worden dus niet alleen de bronnen opgeslagen, maar ook hoe deze met elkaar samenhangen. Het AI-systeem kan vervolgens deze verbindingen volgen, vergelijkbaar met hoe een jurist van de ene bron naar de andere zou zoeken. Het verschil tussen beide methoden is dat een vector database teksten zoekt die semantisch vergelijkbaar zijn met de prompt ("welke teksten gebruiken vergelijkbare woorden?"), terwijl een knowledge graph expliciete juridische verbindingen volgt ("welke uitspraken verwijzen naar dit artikel, en welke artikelen zijn daar

weer op van toepassing?"). Een vector database brengt de jurist daardoor vaak "ongeveer in de buurt" van het juiste antwoord, terwijl een knowledge graph stapsgewijs juridische verbindingen naar de juiste bron volgt.

Agentic RAG

Sommige AI-tools maken gebruik van een agentic RAG om de kwaliteit en relevantie van zoekresultaten verder te optimaliseren. Het begrip 'agentic' verwijst naar het autonome karakter van het systeem: in plaats van een vast stappenplan te volgen, neemt de AI zelf beslissingen over hoe een vraag het beste beantwoord kan worden. Het proces van een traditioneel RAG-systeem is relatief rechttoe rechtaan en deterministisch: de gebruiker stelt een vraag, het systeem haalt relevante documenten op, en genereert een antwoord. Bij een agentic RAG werkt het anders. Voordat het systeem informatie ophaalt, maakt het eerst een plan van aanpak. Dit plan fungeert als een routekaart: de AI bepaalt welke stappen nodig zijn om de vraag goed te beantwoorden en welke bronnen daarvoor geraadpleegd moeten worden.

Vervolgens komt de kern van wat het systeem 'agentic' maakt: het heeft toegang tot verschillende tools en bronnen, en kiest zelf waar het moet zoeken. Dit kunnen bijvoorbeeld een knowledge graph, een vector database, het internet of interne systemen zijn. Als een gebruiker vraagt: "Wanneer is de softwareleverancier aansprakelijk?", dan beoordeelt het systeem dat juridische bronnen noodzakelijk zijn en zoekt het daar gericht naar. Bij een vraag als "Vertaal de volgende tekst" bepaalt het systeem dat specialistische bronnen niet nodig zijn.

Na het ophalen van informatie en het genereren van een conceptantwoord volgt een cruciale stap: interne reflectie. Het systeem controleert of het antwoord daadwerkelijk de vraag beantwoordt en of alle instructies zijn nageleefd. Is het antwoord onvoldoende, dan herhaalt het systeem het hele proces (eventueel met een aangepaste zoekstrategie) totdat een bevredigend antwoord is gegenereerd.

Dit onderscheidt een agentic systeem fundamenteel van een traditionele RAG: waar een traditioneel systeem eenmalig informatie ophaalt en een antwoord genereert,

kan een agentic systeem iteratief werken en zichzelf corrigeren. Het is daarmee flexibeler en kan beter omgaan met complexe, meerlaagse juridische vragen. Het type database (vector of knowledge graph) bepaalt hoe informatie wordt opgeslagen en opgehaald, terwijl het agentic karakter bepaalt hoe autonoom het systeem beslissingen neemt over het zoekproces.

Van de in dit rapport besproken tools maken Andri.ai en Zeno gebruik van een agentic RAG. De toegevoegde waarde van een agentic systeem zit vooral in de autonome besluitvorming en de mogelijkheid tot zelfcorrectie, wat resulteert in meer doordachte en contextueel passende antwoorden bij complexe juridische vraagstukken.

Betrouwbaarheid

Hallucinatie is het fenomeen waarbij een AI overtuigend klinkende, maar verzonnen antwoorden geeft. Dit is een bekend probleem met standaard LLM's. Met het gebruik van RAG kan dit worden verminderd doordat de AI verplicht wordt antwoorden te baseren op aangeleverde bronnen. Toepassing van een knowledge graph kan dit nog een stap verder brengen: doordat de AI expliciete juridische verbindingen tussen bronnen meekrijgt in plaats van losse tekstfragmenten, kan het beter redeneren over hoe bronnen zich tot elkaar verhouden.

Is met RAG het probleem rondom het geven van onjuiste antwoorden opgelost? Nee, niet helemaal. Ten eerste is de werking van RAG afhankelijk van zijn bronnen. Als de documentatie of data die het model aangereikt krijgen onjuist, verouderd of incompleet zijn, kan het antwoord dat ook zijn. In juridische context betekent dit dat de dataset die je in je vector database of knowledge graph stopt up-to-date en correct moet zijn: als er een wetswijziging is en je hebt die nog niet verwerkt, zal het AI-antwoord ook die wijziging niet kennen. Of als een bepaalde prejudiciële beslissing niet in de dataset zit, gaat de AI die missen. Het onderhoud van de kennisbron

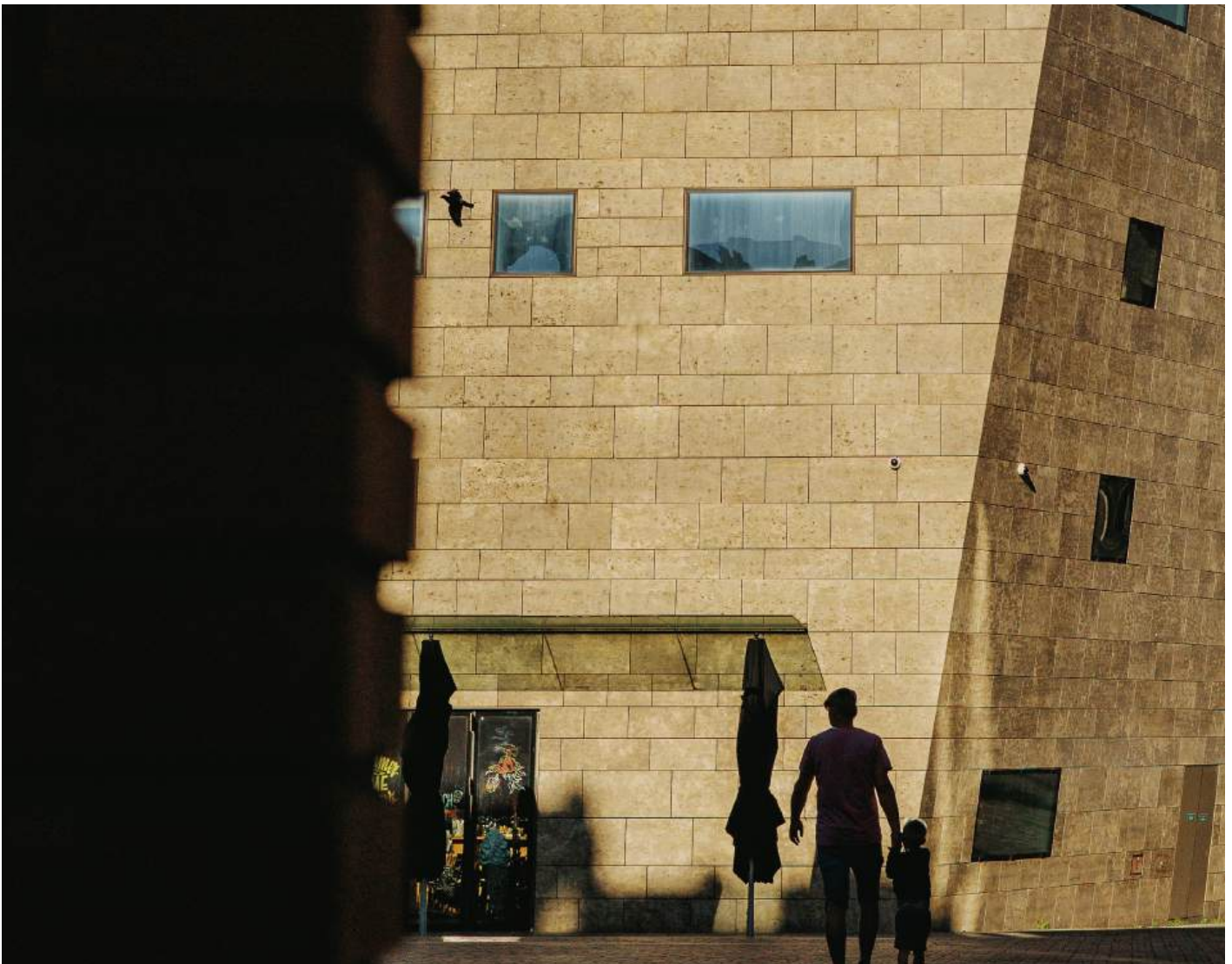
² Zeno is van de deelnemende tools de enige die op dit moment gebruik maakt van een knowledge graph

is dus direct gekoppeld aan de betrouwbaarheid van de output.

Ten tweede kan het model nog steeds fouten maken in de interpretatie of combinatie van de gegeven informatie. Bijvoorbeeld: het krijgt drie fragmenten uit uitspraken die elk een deel van het antwoord bevatten. Het moet die samenbrengen tot één antwoord. Als het model verkeerd redeneert of de verbanden onjuist legt, kan het antwoord nog steeds onjuist zijn, zij het gebaseerd op echte bronnen. In het ergste geval citeert het misschien de juiste bron maar trekt het een verkeerde conclusie. Dit is niet per se een foutieve werking van het systeem, maar wel een redeneerfout die voor de gebruiker consequenties kan hebben. Menselijke controle is dan ook nog altijd noodzakelijk. Veel RAG-systemen, zo ook de onderzochte tools, tonen

bijvoorbeeld de gebruikte bronnen of referenties bij het antwoord, zodat de gebruiker kan nalezen of de AI niets verkeerd heeft begrepen.

Techniek en betrouwbaarheid hangen nauw samen: door RAG, en met name door gestructureerde RAG (knowledge graphs), kunnen leveranciers de betrouwbaarheid aanzienlijk verbeteren, maar op dit moment is een foutvrije generatieve AI nog niet aan de orde. Uiteindelijk blijft een AI een hulpmiddel dat werkt op basis van wat het krijgt; menselijk toezicht en toetsing blijven belangrijk, zeker bij juridisch advies. Het goede nieuws is dat met deze technieken de AI meer op een assistent gaat lijken die je verwijst naar relevante teksten, in plaats van een orakel dat je maar op zijn woord moet geloven.

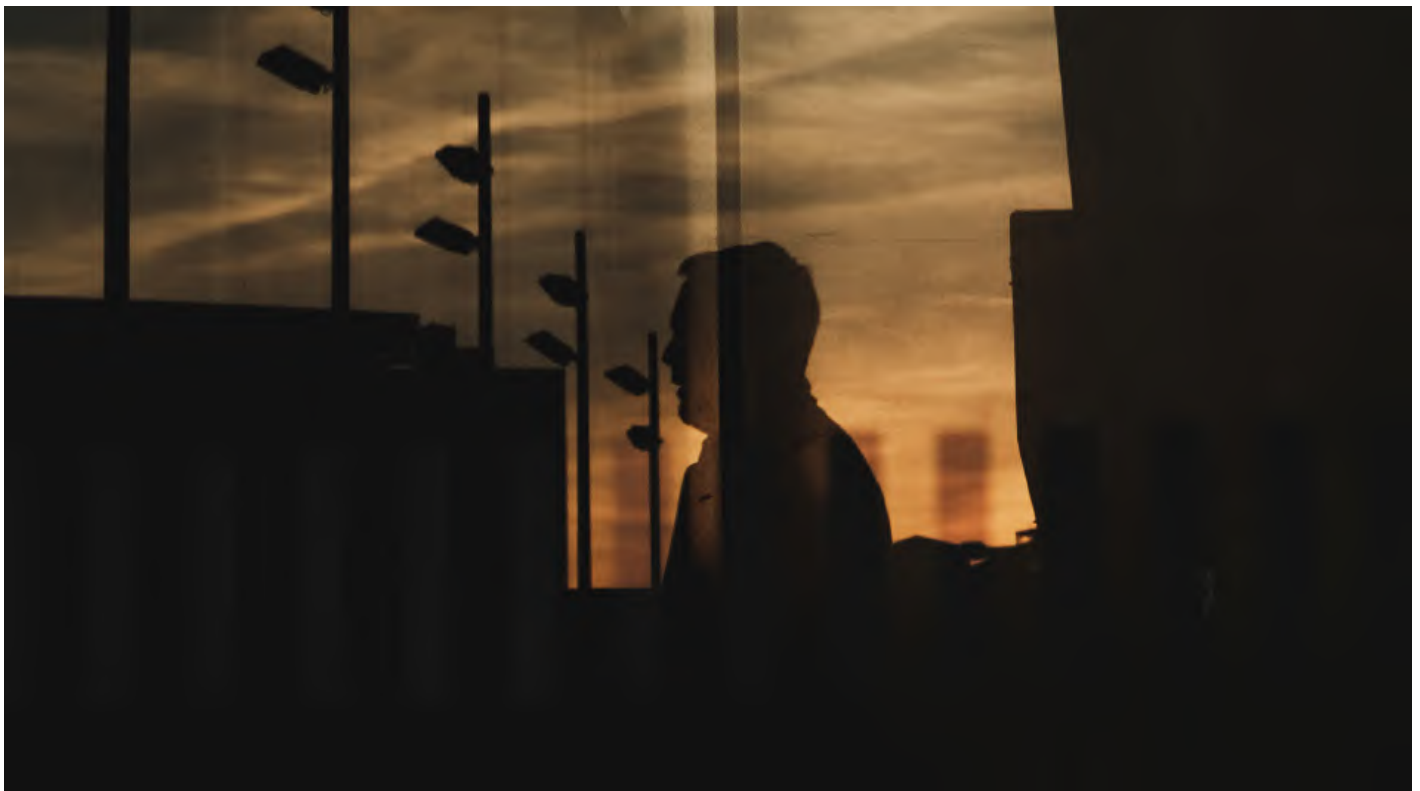

Profielschetsen per leverancier

Per leverancier zijn enkele punten uit de door de deelnemers ingevulde vragenlijst uitgelicht in de profielschets.

De profielschetsen zijn samengesteld op basis van informatie die door de leveranciers van de tools is aangedragen. Daardoor kan de diepgang van de antwoorden van de verschillende aanbieders van elkaar afwijken. ICTRecht heeft geen eigen onderzoek gedaan om antwoorden te verifiëren en hangt in de profielschetsen geen waardeoordeel aan de gegeven antwoorden.

- Uitleg van de tool
- Validatie van output
- Vooraf gedefinieerde prompts
- Dataretentie en verwijdering
- Informatiebeveiliging
- Gebruik van klantgegevens
- Integraties
- SLA
- Prijsmodel
- Support

Andri.ai

Andri.ai is een gespecialiseerde juridische AI-assistent die advocaten en juridische teams ondersteunt bij documentanalyse, juridisch onderzoek en strategische besluitvorming. De tool biedt functies zoals real-time jurisprudentie-updates, verificatie van citaten, simulatie van rechtszaken en automatisch opstellen van documenten met transparante redenering.

Validatie van output

Alle resultaten worden onderbouwd met citaten naar primaire bronnen. Daarnaast voert een interne Nederlandse legal counsel periodieke controles uit op juistheid.

Vooraf gedefinieerde prompts

Vooraf gedefinieerde prompts voor onderzoeks-, opstel- en analyseworkflows zijn beschikbaar.

Dataretentie en verwijdering

Juridische documenten die door klanten worden geüpload worden door Andri.ai bewust niet meegenomen in back-ups. Verwijderde documenten worden binnen 24 uur permanent verwijderd uit AWS S3 en zijn niet herstelbaar. Na beëindiging van het contract worden alle klantgegevens conform de contractueel vastgelegde termijnen verwijderd. Dit proces wordt vastgelegd en gecontroleerd via deletion logs.

Informatiebeveiligingscertificeringen en -standaarden

Andri.ai beschikt momenteel nog niet over informatiebeveiligingscertificeringen. Het certificeringsproces voor ISO 27001 is in uitvoering. De volledige infrastructuur wordt uitgerold op basis van code die is opgeslagen in privé-GitHub-repositories volgens het principe van infrastructure-as-code. Handmatige wijzigingen binnen AWS zijn niet toegestaan, implementaties verlopen uitsluitend via goedgekeurde pull requests die worden beoordeeld en geautoriseerd

door bevoegde medewerkers. De compliance-roadmap van Andri.ai wordt actief vormgegeven door de klantenbasis — momenteel circa 110 aangesloten advocatenkantoren, waarvan meer dan 80 dagelijkse gebruikers. Beheersmaatregelen en documentatie worden voortdurend verbeterd op basis van klantaudits en specifieke verzoeken.

Gebruik van klantgegevens

Prompts, documenten en zaakdossiers van klanten worden nooit gebruikt om de onderliggende modellen te trainen. Verwerking van input vindt tijdelijk plaats binnen de eigen AWS-omgeving en er wordt geen data gedeeld met externe derde partijen buiten de AWS/Bedrock-omgeving.

Integraties

Andri.ai is ontworpen om aan te sluiten bij elk bestaand juridisch of documentmanagementsysteem door meerdere, flexibele manieren te bieden om dossiers en bewijsstukken te uploaden. Bestanden kunnen worden toegevoegd via een uniek zaak-e-mailadres (waarbij automatische koppeling plaatsvindt), via directe upload (uit o.a. DMS, SharePoint, OneDrive of ZIP-bestanden) of via upload van audio-opnames. Een directe integratie met SharePoint en OneDrive is in ontwikkeling.

SLA

Andri.ai biedt een SLA met 99,9% uptime en een maximale responstijd van vier uur bij kritieke incidenten. Recovery objectives (RTO/RPO) worden afgestemd op de behoefte van de klant. In enterprise-contracten kunnen boeteclausules worden opgenomen.

Prijsmodel

De prijs bedraagt €350,- excl. btw per gebruiker per maand. Bij een jaarcontract geldt een korting van 10%.

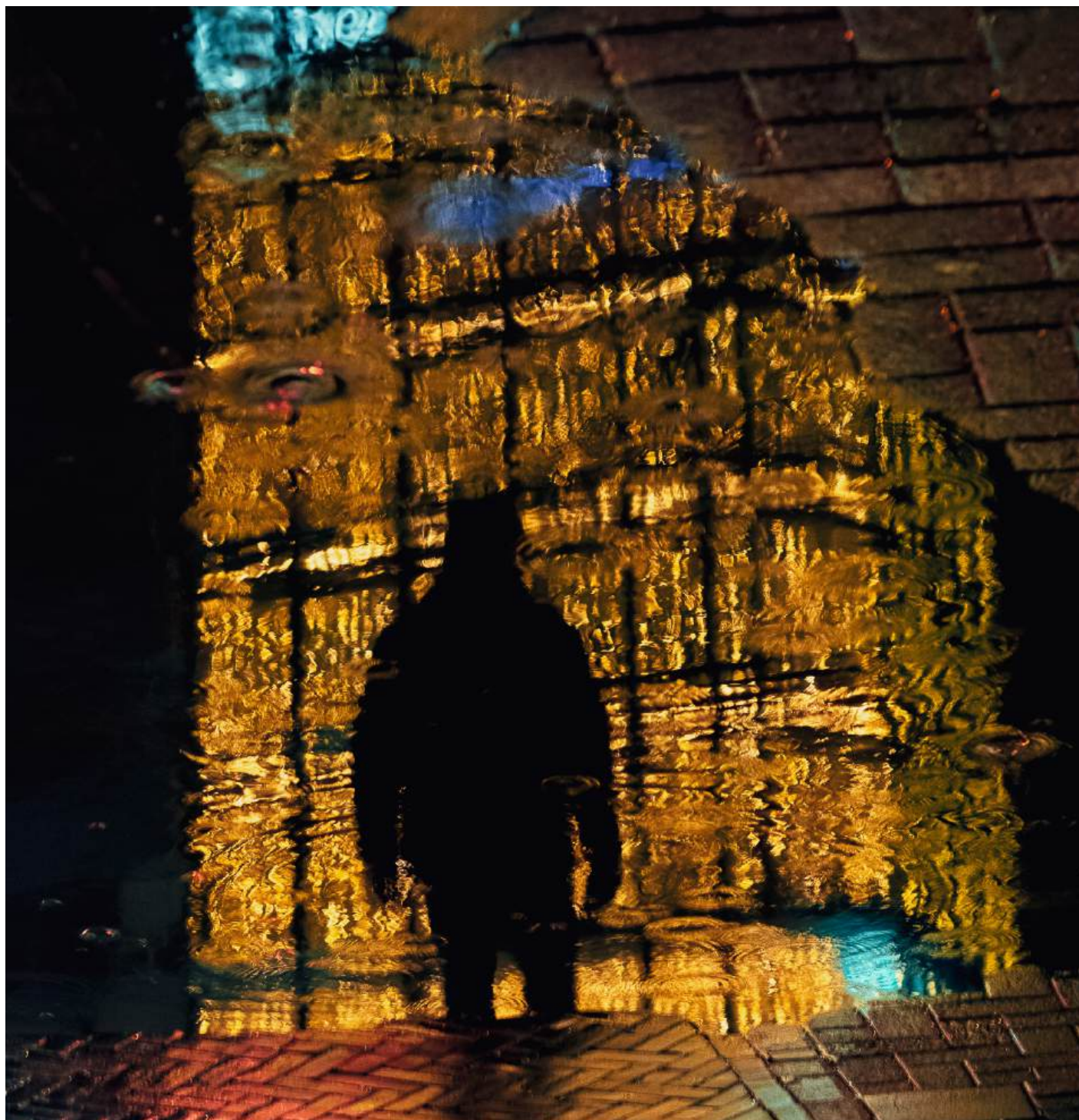
Voorbeelden

- 10 gebruikers → €3.500,- excl. btw per maand.
- 250 gebruikers → €87.500,- excl. btw per maand.

Er zijn geen instap- of opstartkosten. Klanten kunnen optioneel deelnemen aan een introductietraining.

Support

E-mail- en chatondersteuning tijdens kantooruren (ma–vr, 09:00–18:00 CET) is inbegrepen in de basisprijs. Enterprise-klanten kunnen tegen meerprijs kiezen voor 24/7 noodondersteuning.

GenIA-L

GenIA-L is een research tool die gevalideerde juridische en fiscale content van betrouwbare uitgevers (waardoor het risico op 'hallucinaties' (onjuiste AI-uitspraken) beperkt blijft) combineert met geavanceerde technologie die redeneert als een jurist of fiscalist. De tool kan memo's schrijven, antwoorden samenvatten, vertalen, herformuleren en concept-mails of documenten opstellen. De tool is ontwikkeld voor juridische en fiscale professionals in Nederland die in elke fase van hun werkproces behoefte hebben aan betrouwbare en gevalideerde inzichten ter ondersteuning van hun onderzoek en besluitvorming, ongeacht hun specifieke rol, sector of type organisatie.

Validatie van output

De kwaliteit van de output wordt beoordeeld via een combinatie van geautomatiseerde en menselijke validatie. GenIA-L hanteert een speciaal evaluatiekader dat antwoorden automatisch toetst op juridische betrouwbaarheid, volledigheid en nauwkeurigheid. Daarnaast maken de interne juridische en fiscale redacteuren van Sdu deel uit van het GenIA-L-team en beoordelen zij hoe goed de tool in de praktijk presteert. Tot slot voert een bètapanel van circa 75 eindgebruikers, afkomstig uit verschillende gebruikersgroepen, elk kwartaal een uitgebreide evaluatie uit om gestructureerde feedback te geven over kwaliteit en relevantie.

Vooraf gedefinieerde prompts

Vooraf gedefinieerde prompts voor veelvoorkomende juridische taken zijn niet beschikbaar. In plaats daarvan stelt GenIA-L contextspecifieke vervolgsuggesties voor op basis van het resultaat van de gebruikersvraag, zodat de gebruiker het onderwerp verder kan verkennen of aanverwante kwesties kan behandelen. Deze dynamische begeleiding ondersteunt relevanter en efficiënter onderzoek dan statische, vooraf gedefinieerde prompts.

Dataretentie en verwijdering

Klantgegevens worden slechts bewaard zolang dat nodig is om de overeengekomen functionaliteit te leveren en conform instructies van de klant. Voor documenten die worden geüpload in de Document Analysis-module geldt een maximale bewaartermijn van 24 uur, waarna de bestanden permanent worden verwijderd. Gecodeerde chats met geüploade documenten worden niet opgeslagen in de chatgeschiedenis, niet gebruikt voor analytics of review, en blijven versleuteld in back-ups voor maximaal zeven dagen voordat ze definitief worden verwijderd. Na beëindiging van een contract worden alle persoonsgegevens verwijderd of, indien contractueel overeengekomen, teruggegeven in een machineleesbaar formaat, met inachtneming van toepasselijke wettelijke bewaarplichten.

Informatiebeveiligingscertificeringen en -standaarden

GenIA-L beschikt momenteel niet over informatiebeveiligingscertificeringen. Het certificeringsproces voor ISO 27001 is in uitvoering. GenIA-L voldoet nu al wel grotendeels aan de bijbehorende vereisten. Ook voor NIS2 is het implementatietraject gestart, met een verwachte afronding in het vierde kwartaal van 2025.

Gebruik van klantgegevens

Prompts, documenten en andere klantgegevens worden niet gebruikt om het systeem of de onderliggende modellen te trainen. Bij gebruik van Azure OpenAI geldt een zero-retention policy: alle prompts en content worden verwerkt binnen de EU, niet opgeslagen en niet hergebruikt door Microsoft of OpenAI.

Integraties

De tool is momenteel hoofdzakelijk toegankelijk via de gebruikersinterface die de leverancier zelf aanbiedt. Er is een API beschikbaar voor klanten die de functionaliteit in

hun eigen systemen willen integreren. Brede integraties met documentmanagement- en zaakbeheersystemen zijn in ontwikkeling, maar nog niet algemeen beschikbaar.

SLA

Er wordt geen SLA aangeboden. De algemene voorwaarden van GenIA-L bevatten afspraken over beschikbaarheid en onderhoud, maar geen vaste servicelevels of boetebedingen.

Prijmodel

Prijzen zijn op aanvraag beschikbaar. Klanten krijgen standaard toegang tot onboardingsdocumentatie. Voor uitgebreidere begeleiding zijn optionele, betaalde trajecten beschikbaar met o.a. trainingen, workshops en persoonlijke ondersteuning.

Support

Binnen het basispakket is standaard Nederlandstalige ondersteuning tijdens kantooruren inbegrepen.

Legal Mind

Legal Mind is een Nederlandse juridische AI-assistent die integreert met bestaande juridische software en tools om juridische analyses, dossieronderzoek en documentgeneratie te versnellen. De tool gebruikt uitsluitend gecontroleerde bronnen, bewaart gegevens veilig en stelt gebruikers in staat om op actuele wetgeving, rechterlijke uitspraken en contracten gebaseerde analyses te maken. Legal Mind is ontwikkeld voor iedere jurist in Nederland, met een focus op de dagelijkse praktijk.

Validatie van output

Legal Mind heeft met hun team van data scientists een evaluatiemethode ontwikkeld die de relevantie van gebruikte bronnen en de juistheid van antwoorden continu controleert. Dankzij deze systematische validatie sluit de output steeds beter aan bij de Nederlandse en Europese rechtspraak.

Vooraf gedefinieerde prompts

Legal Mind beschikt over een promptbibliotheek waarin gebruikers hun eigen prompts kunnen opslaan, delen en beheren. Deze bibliotheek zal aangevuld worden met vooraf gedefinieerde voorbeeldprompts voor terugkerende juridische taken.

Dataretentie en verwijdering

Klantgegevens worden bewaard zolang de klant actief gebruikmaakt van Legal Mind. Na beëindiging van de overeenkomst geldt een bewaartermijn van 30 dagen, conform de richtlijnen van Microsoft. Daarna worden alle gegevens volledig en onomkeerbaar verwijderd uit systemen en back-ups. Op verzoek kan directe verwijdering plaatsvinden.

Informatiebeveiligingscertificeringen en -standaarden

Legal Mind beschikt niet over informatiebeveiligingscertificeringen. Het certificeringsproces voor ISO 27001 is in uitvoering.

Gebruik van klantgegevens

De gegevens die gebruikers invoeren, zoals prompts, bedrijfsinformatie, vertrouwelijke gegevens of persoonsgegevens, worden niet gebruikt om het systeem of de onderliggende modellen verder te trainen.

Integraties

Legal Mind integreert met SharePoint, Epona, Urios, iManage en Cicero.

SLA

Legal Mind biedt een standaard SLA met garanties over beschikbaarheid (99,5%), responstijden bij support (binnen één werkdag) en herstel bij storingen. Op verzoek kunnen aanvullende afspraken worden gemaakt, waaronder boetebedingen bij kritieke contracten.

Prijsmodel

Legal Mind rekent €175,- excl. btw per gebruiker per maand en hanteert een adoption based price model: alle medewerkers krijgen een account, maar alleen actieve gebruikers worden gefactureerd.

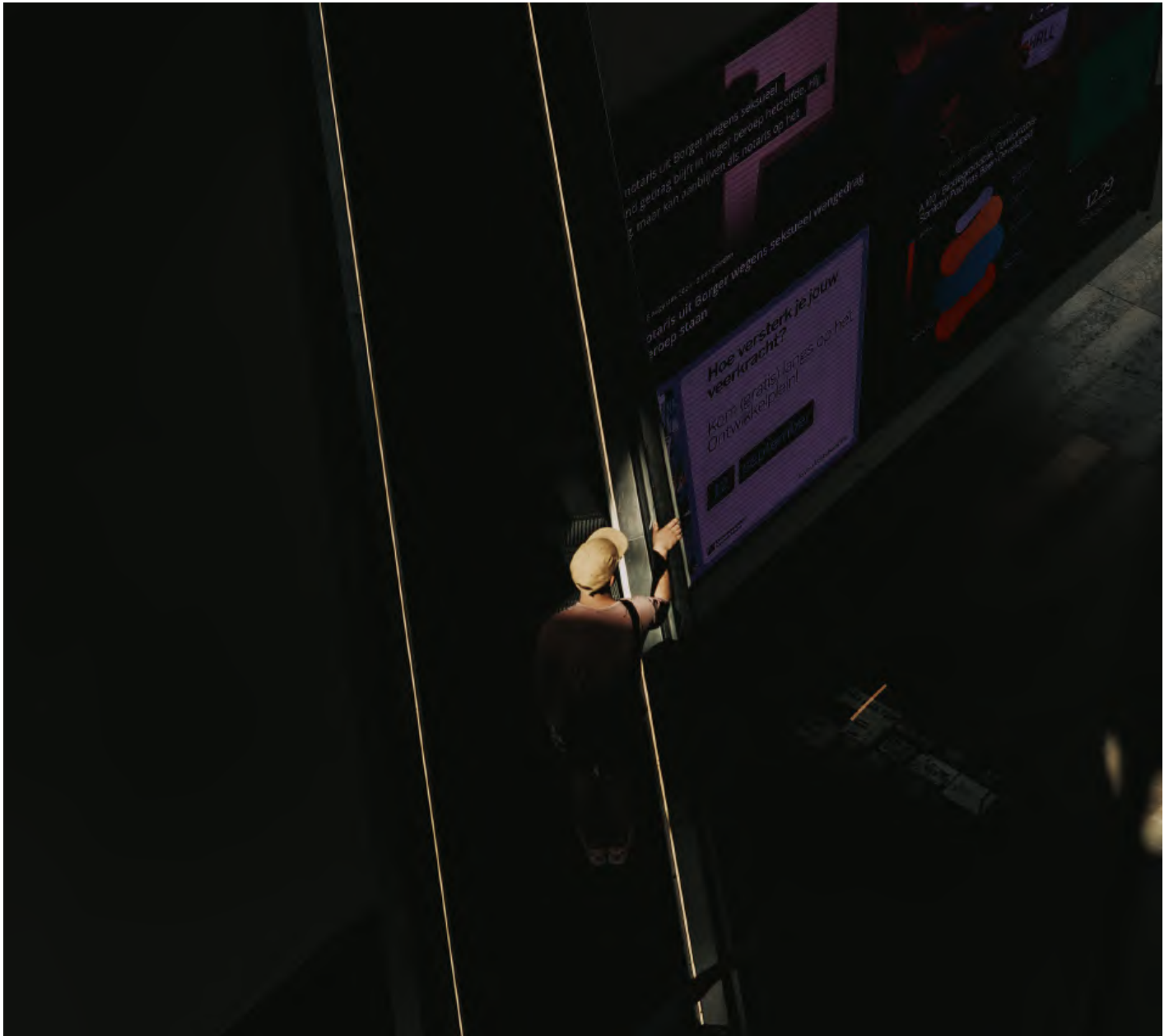
Voorbeelden

- 10 gebruikers → €1.750,- excl. btw per maand.
- 250 gebruikers → €43.750,- excl. btw per maand.

Tegen meerprijs kunnen aanvullende onboarding- en trainingstrajecten worden afgenomen.

Support

In het basisabonnement is support via telefoon en e-mail inbegrepen, bereikbaar op werkdagen van 09:00 tot 18:00 uur.

Lexboost

Lexboost is een AI-gedreven juridische assistent die Nederlandse jurisprudentie en wetboeken doorzoekt en binnen enkele seconden onderbouwde antwoorden met bronverwijzingen geeft. De tool is een persoonlijke paralegal die 24/7 beschikbaar is en complexe juridische vragen verwerkt. Lexboost richt zich op advocaten, bedrijfsjuristen, legal counsels, notarissen, studenten en andere juridische professionals in Nederland die snel betrouwbare jurisprudentie en bronnen willen raadplegen.

Validatie van output

Lexboost geeft altijd antwoorden met bronverwijzingen naar uitspraken en wetboeken, maar systematische validatie door juristen is niet ingeregeld.

Vooraf gedefinieerde prompts

Er zijn geen vooraf gedefinieerde prompts. Gebruikers formuleren hun eigen vragen, en kunnen daarbij inspiratie opdoen uit voorbeeldprompts in de documentatie.

Dataretentie en verwijdering

Gegevens worden bewaard zolang een gebruiker een actief account heeft. Bij een verwijderingsverzoek of contractbeëindiging worden alle gegevens binnen 30 dagen verwijderd.

Informatiebeveiligingscertificeringen en -standaarden

Lexboost beschikt nog niet over informatiebeveiligingscertificeringen, maar is volledig ontwikkeld in overeenstemming met de ISO 27001-richtlijnen. De gebruikte diensten ter ondersteuning van de tool (Supabase, Vercel en Stripe) zijn SOC 2-gecertificeerd, waarbij Stripe bovendien voldoet aan de PCI Service Provider Level 1-norm.

Gebruik van klantgegevens

Klantgegevens worden niet gebruikt voor training van AI-modellen van Lexboost. Door klanten ingevoerde gegevens blijven dus buiten de verdere ontwikkeling van het systeem.

Integraties

Er zijn geen integraties of API's beschikbaar. Lexboost is een standalone webapplicatie.

SLA

Er wordt geen SLA aangeboden. De algemene voorwaarden regelen toegang en gebruik, maar bevatten geen garanties over uptime, responstijden of herstel bij storingen.

Prijmodel

Lexboost rekent voor haar Pro-abonnement €59 excl. btw per maand.

Voorbeelden:

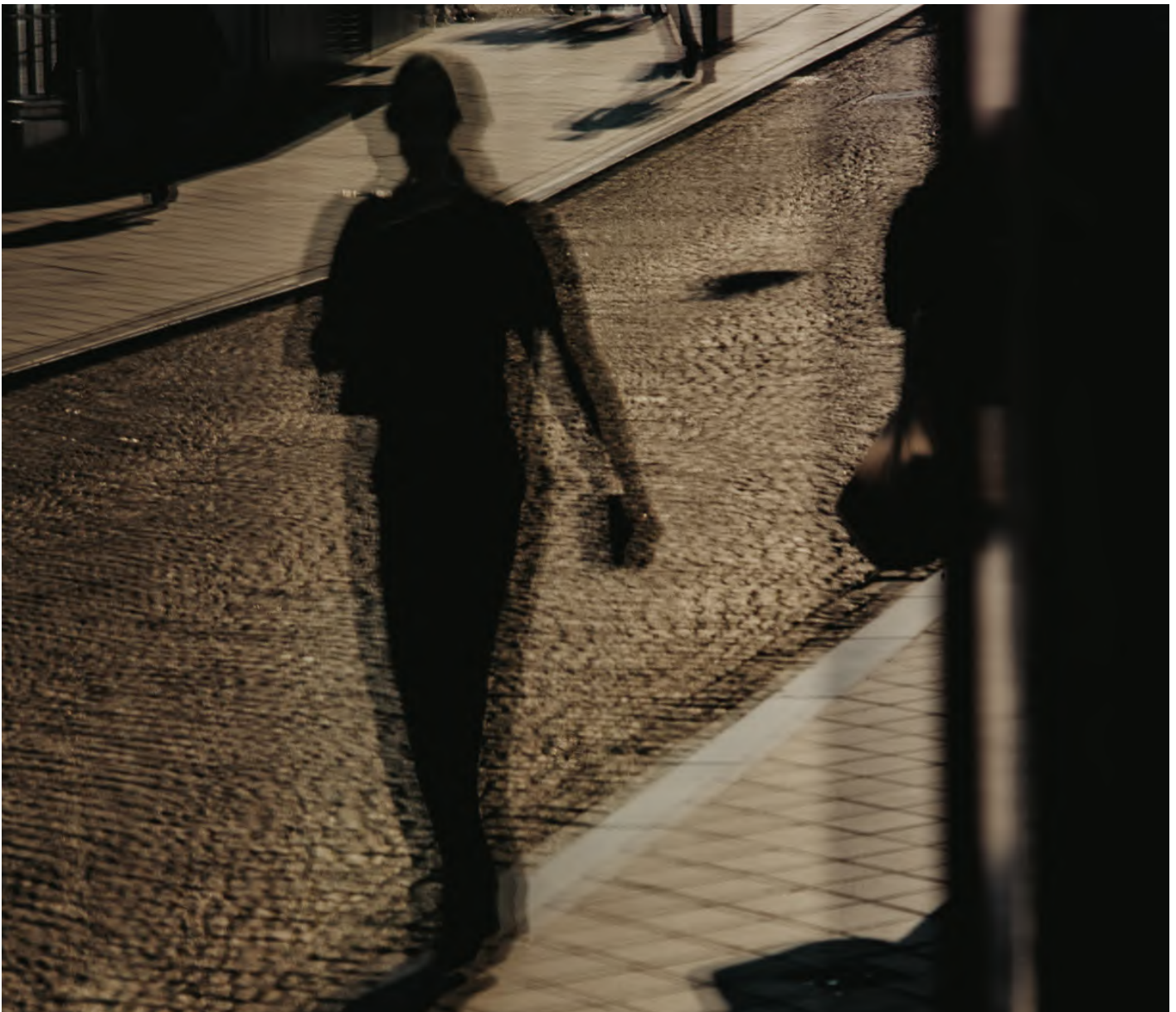
- 10 gebruikers → €590,- excl. btw per maand.
- 250 gebruikers → €14.750,- excl. btw per maand.

Voor extra specialistische bronnen (zoals toegang tot alle uitspraken van de Raad van Arbitrage voor bouwgeschillen) wordt een toeslag van €49 per gebruiker per maand gerekend. Er zijn geen instap- of

opstartkosten. Voor enterprise-abonnementen gelden maatwerkprijsafspraken. Specialistische bronnen en on-site trainingen zijn optioneel en worden apart in rekening gebracht.

Support

Het Pro-abonnement omvat live ondersteuning via e-mail. Verdere specificaties zijn niet bekend.

LegalMike

LegalMike is een AI-juridische assistent voor de Nederlandse rechtspraktijk. LegalMike beantwoordt vragen op basis van herleidbare bronnen. De tool ondersteunt casusbegeleiding, documentgeneratie (zoals memo's en brieven), en interactief doorvragen zodat de gebruiker snel tot de kern komt.

Validatie van output

De adviezen van LegalMike worden gevalideerd via een systematisch kwaliteitsbewakingsproces. Juristen testen de tool doorlopend om de juistheid en betrouwbaarheid van adviezen te waarborgen. Een gespecialiseerd QA-team (juridische experts en ontwikkelaars) ziet daarnaast toe op de systematische beoordeling van adviezen, kwaliteitsbewaking en doorvoering van verbeteringen. Gebruikers kunnen adviezen zelf beoordelen via de feedbackfunctionaliteit. Op vrijwillige basis kan een gebruiker ervoor kiezen een chat te delen, zodat LegalMike's redeneringscyclus kan worden nagegaan en de nauwkeurigheid en volledigheid van de adviezen verder kan worden verbeterd.

Vooraf gedefinieerde prompts

Vooraf gedefinieerde prompts zijn niet nodig bij het gebruik van LegalMike. De prompts van gebruikers worden 'onderwater' verrijkt en opnieuw geformuleerd voor een optimaal resultaat. Daarnaast reikt LegalMike aanverwante zoekvragen aan waarop de gebruiker eenvoudig kan klikken zodat daarop een antwoord wordt geformuleerd. Deze vragen worden bepaald aan de hand van het advies en de chatgeschiedenis.

Dataretentie en verwijdering

LegalMike werkt met Zero Data Retention (ZDR). ZDR houdt in dat gegevens direct na gebruik worden verwijderd om privacy te waarborgen en te voldoen aan dataminimalisatie. LegalMike maakt geen gebruik van de vector store of file upload-functionaliteiten van OpenAI. Documenten (bijv. PDF's) worden na het

uitlezen direct verwijderd. Klantgegevens worden altijd versleuteld opgeslagen op eigen servers in Amsterdam en nooit bij OpenAI of op servers onder Amerikaanse jurisdictie. Bij beëindiging van een licentie worden alle gebruikersgegevens binnen 30 dagen onomkeerbaar verwijderd.

Informatiebeveiligingscertificeringen en -standaarden

LegalMike beschikt niet over informatiebeveiligingscertificeringen. LegalMike werkt nauw samen met technologiepartner Researchable B.V., die medeverantwoordelijk is voor de ontwikkeling, het beheer en het onderhoud van LegalMike en de onderliggende infrastructuur. Researchable is ISO 27001:2022-gecertificeerd en werkt conform de ISO/IEC 25010:2023- en NEN 7510-normen. Hiermee wordt gewaarborgd dat alle producten en innovaties een streng proces van testen en kwaliteitsoverwegingen volgen. De AI-modellen van OpenAI worden in Europa gehost binnen internationaal erkende beveiligingskaders, waaronder CSA STAR en SOC 2 Type II.

Gebruik van klantgegevens

LegalMike leert niet van de invoer van gebruikers. Data blijft uitsluitend toegankelijk voor de individuele gebruiker. Alleen wanneer een gebruiker expliciet toestemming geeft en een chat vrijwillig deelt, kan LegalMike tijdelijk (30 dagen) toegang krijgen om adviezen te analyseren en de kwaliteit te verbeteren.

Integraties

De tool is momenteel beschikbaar als standalone webapplicatie in de browser. Integraties met DMS-systemen en een Word-plugin zijn in ontwikkeling. Daarnaast biedt LegalMike een API (Golden Retriever API) voor organisaties die hun eigen AI-systemen willen verrijken met juridische content.

SLA

Er wordt geen standaard SLA aangeboden. Voor enterprise-klienten is een SLA bespreekbaar, met maatwerkafspraken over beschikbaarheid, responstijden en hersteltijden.

Prijsmodel

LegalMike hanteert een prijsmodel op basis van een maandelijkse licentievergoeding per gebruiker. Voor één gebruiker zijn de kosten €125,- excl. btw per maand. Vanaf twee gebruikers is de startprijs €115,- excl. btw per gebruiker per maand. Bij jaarlijkse facturatie krijgt de klant 20% korting. Er zijn geen instap- of opstartkosten.

Voorbeeld:

- 10 gebruikers → €1.150,- excl. btw per maand.

Voor meer dan 10 gebruikers zijn de prijzen uitsluitend op aanvraag verkrijgbaar.

Support

In het basispakket hebben gebruikers zonder extra kosten toegang tot het helpcentrum, e-mail- en telefonische ondersteuning. Voor team- en enterprise-klienten is uitgebreidere support beschikbaar.

LEGALFLY

LEGALFLY is een end-to-end AI-platform gericht op interne juridische, compliance en procurement teams dat hele workflows automatiseert, van contractreview en drafting tot due diligence en compliance checks. Het platform werkt met “legal agents” die gespecialiseerd zijn in taken zoals contractanalyse, risicodetectie, vergelijking van documenten en het opstellen van juridische teksten.

Validatie van output

LEGALFLY werkt samen met toonaangevende advocatenkantoren voor het valideren van de output. Het anonimisatiemodel van LEGALFLY wordt getraind met data die is aangeleverd door partners of met synthetische data. Hierdoor worden de nuances van de juridische praktijk beter vastgelegd, met volledige waarborging van de vertrouwelijkheid van klanten.

Vooraf gedefinieerde prompts

Vooraf gedefinieerde prompts zijn momenteel nog niet beschikbaar in de tool.

Dataretentie en verwijdering

Klantgegevens worden bewaard zolang het account actief is. Bij vrijwillige beëindiging van het account blijft data 60 dagen in een “expired state” voordat volledige verwijdering plaatsvindt (tenzij wetgeving anders vereist). Bij accounts die door de aanbieder zijn opgeschort geldt een herstelperiode van 30 dagen, daarna wordt data permanent verwijderd.

Informatiebeveiligingscertificeringen en -standaarden

LEGALFLY is ISO 27001 en SOC Type II gecertificeerd. De aanpak voor het beheer van vertrouwelijke gegevens (secrets management) sluit aan bij de strikte sleutelbeheerprotocollen zoals aanbevolen door raamwerken als NIST en voldoet aan de ISO/IEC 27001- en SOC 2-standaarden.

Gebruik van klantgegevens

Ingevoerde klantgegevens en input worden nooit gebruikt om de modellen of het systeem te trainen.

Integraties

LEGALFLY integreert met Microsoft 365, SharePoint en Microsoft Copilot. Het platform is daarnaast toegankelijk via een Word-add-in. API's zijn beschikbaar op verzoek.

SLA

LEGALFLY biedt een SLA met 99,9% uptime. Responstijden zijn afhankelijk van de ernst van de melding. Afhankelijk van de ernst van de melding reageert het supportteam binnen 2 uur tot uiterlijk 2 werkdagen. Compensatie vindt plaats in de vorm van service credits.

Prijsmodel

LEGALFLY hanteert een prijsmodel op basis van een maandelijkse licentievergoeding per gebruiker.

- 10 gebruikers → €1.990,- excl. btw per maand.
- 250 gebruikers → €24.750,- excl. btw per maand.

Extra kosten: eenmalige implementatiefee van €5.000 en een jaarlijkse platformfee van €15.000. Voor single-tenant en on-premise-implementaties gelden aanvullende kosten, die variëren per datagebied.

Support

Support wordt verleend via doorlopende services (via customer success, solutions engineering en support), maatwerk en enablement (zoals aangepaste playbooks, agentontwerp en integraties), en continuïteit (updates en monitoring).

LEXGEN AI

LEXGEN AI is een enterprise-grade AI-assistent en onderzoeksplatform. De tool biedt uitlegbare en veilige toegang tot gereguleerde kennis en toepasbare AI-usecases ter ondersteuning van domeinspecifieke workflows. LEXGEN AI richt zich op onder andere juridische professionals (advocaten, legal counsels, juridische afdelingen), belastingadviseurs, accountants en compliance officers.

Validatie van output

Elke module wordt samen met domeinexperts ontwikkeld en gevalideerd. Alle output bevat verwijzingen naar herleidbare bronnen en juridische context, zodat de betrouwbaarheid direct kan worden gecontroleerd.

Vooraf gedefinieerde prompts

Voor veelvoorkomende juridische taken (zoals due diligence en contractanalyse) zijn vooraf gedefinieerde prompts beschikbaar in de tool.

Dataretentie en verwijdering

De standaard bewaartermijn is door de klant zelf configureerbaar (bijvoorbeeld 90 dagen, tenzij contractueel verlengd). Na beëindiging van een contract vindt permanente verwijdering plaats.

Informatiebeveiligingscertificeringen en -standaarden

LEXGEN AI beschikt momenteel niet over informatiebeveiligingscertificeringen. ISO 27001-certificering wordt verwacht voor het einde van 2025. De applicatie wordt gehost op de ISO 27001-gecertificeerde infrastructuur van Microsoft.

Gebruik van klantgegevens

Klantgegevens worden niet gebruikt voor training of verbetering van de tool.

Integraties

LEXGEN AI integreert met Microsoft 365, SharePoint, NetDocuments, Epona, DMS-systemen en casemanagementsystemen. Aanvullend hierop is een Word-add-in en een REST API beschikbaar.

SLA

LEXGEN AI biedt een SLA met een gegarandeerde beschikbaarheid van 99,9%. Details over responstijden, support en hersteltijden zijn niet nader gespecificeerd.

Prijsmodel

LEXGEN AI werkt met een licentiemodel op basis van een maandelijkse vergoeding per gebruiker.

Voorbeeld:

- 10 gebruikers → ca. €1.100,- excl. btw per maand.

Voor grotere organisaties zijn prijzen beschikbaar op aanvraag.

Er zijn mogelijk extra kosten: afhankelijk van de benodigde integraties en het implementatieprogramma kunnen er extra kosten aan LEXGEN AI verbonden zitten.

Support

E-mail- en chatondersteuning is beschikbaar tijdens kantooruren. Enterprise-abonnementen omvatten daarnaast telefonische ondersteuning, prioriteitssupport en een dedicated Customer Success Manager.

Saga

Saga is een lawyer-centric AI-platform dat juridische en fiscale professionals ondersteunt bij het hele proces: documenten reviewen, opstellen, onderzoek doen, simuleren van scenario's en samenwerken. De tool integreert zowel interne kennis als externe juridische databronnen, biedt functies zoals "Grid Review", het genereren van commentaar en tracked changes, en AI-rollen (bijv. "rechter", "devil's advocate") om strategisch te sparren.

Validatie van output

Gebruikers van de tool zijn zelf verantwoordelijk voor het controleren van de juistheid van de output. De gebruikte modellen (momenteel GPT-5) beschikken over ingebouwde 'check/act/verify'-mechanismen om de kwaliteit van antwoorden te bewaken.

Vooraf gedefinieerde prompts

Assistenten, taken en prompts uit de Saga Lab zijn allemaal vooraf gedefinieerd, transparant en bewerkbaar door de klant.

Dataretentie en verwijdering

Na beëindiging van een contract worden alle klantgegevens uiterlijk binnen 60 dagen verwijderd. De exacte termijn kan per klant verschillen. Dit is afhankelijk van contractuele afspraken.

Informatiebeveiligingscertificeringen en -standaarden

Saga beschikt momenteel niet over informatiebeveiligingscertificeringen. ISO 27001 certificering wordt laatste kwartaal 2025 verwacht.³ Er worden momenteel onafhankelijke audits uitgevoerd.

Gebruik van klantgegevens

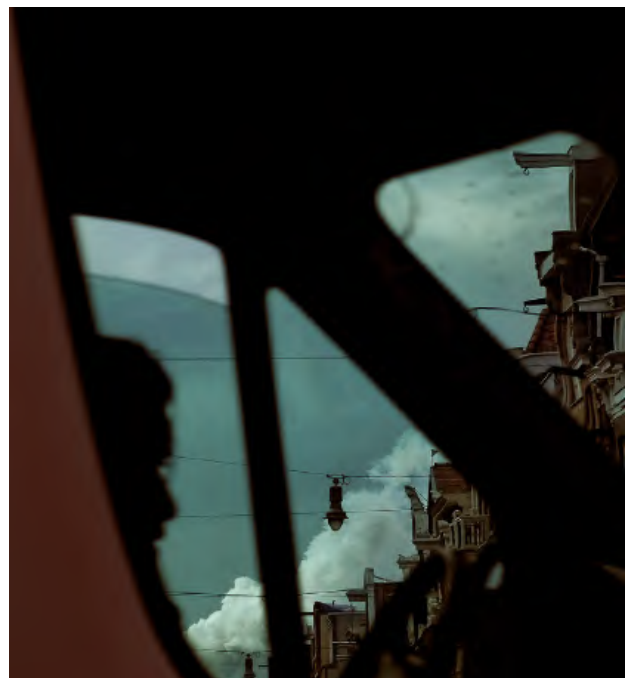
Prompts, zakelijke informatie, vertrouwelijke gegevens of persoonsgegevens die door klanten worden ingevoerd, worden niet gebruikt om het systeem of de onderliggende modellen te trainen.

Integraties

Saga integreert met SharePoint en breidt dit in het laatste kwartaal van 2025 uit met Epona, iManage en NetDocuments. Een word-add-in wordt verwacht in het laatste kwartaal 2025.⁴

SLA

Er is een SLA beschikbaar, maar details over beschikbaarheid, responstijden, support en hersteltijden zijn niet nader gespecificeerd.

³ Ten tijde van schrijven van dit onderzoek is de ISO 27001 certificering nog niet behaald.

⁴ Ten tijde van schrijven van dit onderzoek is de Word-add-in nog niet toegevoegd.

Prijsmodel

Saga werkt met een licentiemodel op basis van een maandelijkse vergoeding per gebruiker (niet gebruiksafhankelijk). Per gebruiker rekent Saga EUR 125,- excl. btw.

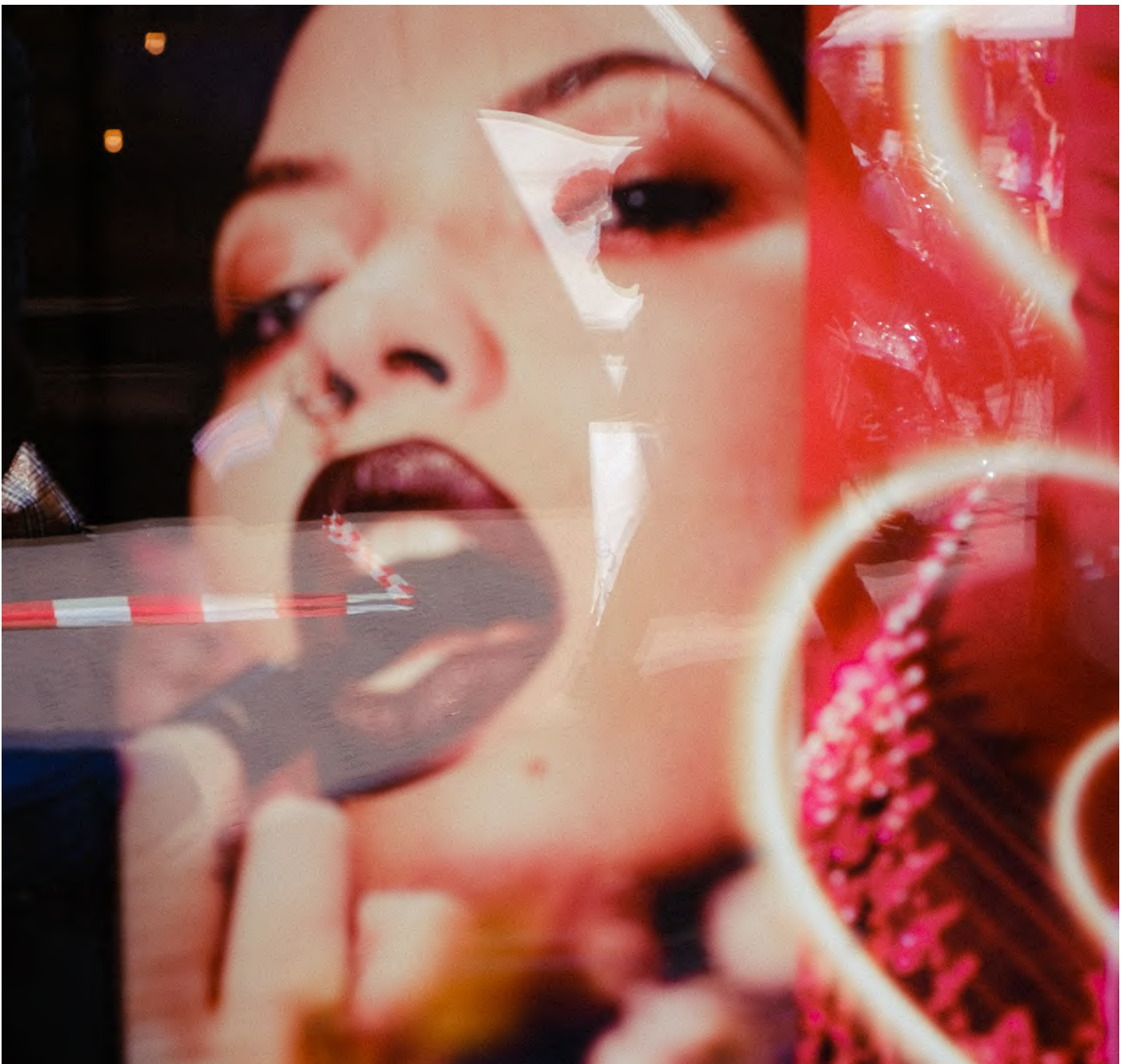
Voorbeelden:

- 10 gebruikers → €1.250,- excl. btw.
- 250 gebruikers → €31.250 excl. btw.

Extra kosten: een implementatieprogramma wordt apart gefactureerd. De kosten hiervan variëren naar gelang de omvang en de duur. Extra kosten worden alleen in rekening gebracht wanneer gebruikers om aanvullende training of diensten buiten het standaardprogramma vragen.

Support

Volledige ondersteuning is inbegrepen in de basisprijs.

Zeno is het enige legal AI-platform dat de onderliggende logica en structuur van het Nederlandse en Europese recht vastlegt in een AI-model via een knowledge graph. Dit zorgt voor transparant en uitlegbaar juridisch onderzoek met een intuïtieve gebruikservaring. De tool richt zich op alle juridische professionals, waaronder advocaten in de private praktijk, inhouse legal counsels, juridische afdelingen van bedrijven, belastingadviseurs, notarissen en juridische teams binnen de overheid.

Validatie van output

Validatie en nauwkeurigheid staan centraal bij Zeno. Validatie wordt systematisch uitgevoerd via geautomatiseerd testen en benchmarking, gecombineerd met deskundig menselijk toezicht en co-creatieprocessen met klanten. Een voormalig advocaat leidt het interne validatieproces. Daarnaast werkt Zeno rechtstreeks samen met klanten om de output te valideren in praktische juridische toepassingen, waarbij feedbackloops worden gecreëerd die de nauwkeurigheid verder verbeteren.

Vooraf gedefinieerde prompts

Er is een verzameling van meer dan 50 'Curated by Zeno'-prompts die beschikbaar zijn voor gebruikers. Deze vooraf ingestelde prompts zijn ontwikkeld door juristen in samenwerking met klanten en bestrijken administratieve werkzaamheden, het opstellen van juridische documenten, documentanalyse en juridisch onderzoek. De prompts zijn beschikbaar in zowel het Nederlands als het Engels en worden continu verbeterd op basis van gebruikersfeedback en veranderende eisen binnen de juridische praktijk.

Dataretentie en verwijdering

Dataretentie en verwijdering volgen klantinstructies en contractuele afspraken. Tijdens de actieve dienstverlening bepalen klanten zelf de bewaartermijn van hun juridische documenten en content. Na

beëindiging van het contract verwijdt Zeno alle klantgegevens binnen 30 dagen, tenzij de klant teruggave of verlenging verzoekt om te voldoen aan wettelijke bewaarplichten. De verwijderingsprocedures omvatten het veilig wissen van productiedata, back-ups en systeemlogs die klantinformatie bevatten.

Informatiebeveiligingscertificeringen en -standaarden

Zeno beschikt over de ISO 27001:2022 certificering en heeft onafhankelijke controle op naleving van de AVG doorlopen. Daarnaast voldoet het platform aan ISO 27017 (cloud security) en ISO 27018 (cloud privacy). Het beveiligingsraamwerk van Zeno wordt gevalideerd via onafhankelijke beveiligingsaudits en penetratietests die worden uitgevoerd door het toonaangevende securitybedrijf Sekurno. Dit certificeringsprogramma omvat regelmatige externe audits, continue nalevingsmonitoring en jaarlijkse toezichtbeoordelingen, waarmee klanten aantoonbare zekerheid krijgen over de kwaliteit en robuustheid van de beveiliging.

Gebruik van klantgegevens

Alle klantgegevens zijn strikt vertrouwelijk en volledig ontoegankelijk voor enig ander doel dan de dienstverlening. Prompts, bedrijfsinformatie, vertrouwelijke gegevens en persoonsgegevens worden nooit gebruikt voor training, zijn niet toegankelijk voor Zeno of leveranciers en worden zelfs niet ingezet voor misbruikdetectie. Klantgegevens blijft volledig geïsoleerd, zonder enige vorm van toegang voor monitoring-, trainings- of verbeteringsdoeleinden.

Integraties

Zeno ontwikkelt integraties met Microsoft 365, SharePoint en DMS-systemen zoals NetDocuments en iManage. Deze worden in het laatste kwartaal van 2025 verwacht. Daarnaast is er een Word-add-in beschikbaar en kunnen API's op verzoek worden geleverd.

SLA

Zeno biedt een standaard SLA voor beschikbaarheid, responstijd, support en herstel. Specificaties zijn niet bekend. De SLA kan worden aangepast door bijvoorbeeld boeteclausules en service-afspraken die zijn afgestemd op specifieke klantbehoeften.

Prijsmodel

Zeno hanteert een prijs per gebruiker: €200,- excl. btw per maand. Bij een jaarcontract krijgt de klant 20% korting.

Voorbeelden:

- 10 gebruikers → €2.000,- excl. btw per maand.
- 250 gebruikers → €50.000,- excl. btw per maand.

Voor organisaties geldt een getrapt prijsmodel, afhankelijk van het aantal gebruikers. Enterprise-klanten en strategische partners ontvangen maatwerkprizen met volumekorting en aanvullende voorwaarden. Er zijn geen instap- of opstartkosten.

Support

Alle ondersteuning is inbegrepen in de basisabonnementsprijs zonder extra kosten. Er zijn geen premium supportniveaus of aanvullende vergoedingen, alle ondersteuningsdiensten maken deel uit van het standaardabonnement.

AI-tooling en de juridische kracht van ICTRecht

De opkomst van juridische AI-toepassingen vraagt om meer dan technische kennis: het vraagt om een doordachte benadering waarin privacy, ethiek, veiligheid en juridische betrouwbaarheid centraal staan. Met dit onderzoek heeft ICTRecht een gestructureerd kader ontwikkeld waarmee organisaties op verantwoorde wijze kunnen beoordelen of, hoe en welke AI-toepassingen in hun juridische werkproces kunnen worden ingezet. Elke organisatie is anders en vraagt om een aanpak die specifiek is voor de behoefte. Goede implementatie, verandermanagement en een gestructureerde aanpak is hierbij noodzakelijk.

Door het combineren van praktische toetsing (functionaliteit, beveiliging, datagebruik) met juridische en ethische analyse, brengt dit onderzoek overzicht in een markt die zich razendsnel ontwikkelt. De vergelijking van AI-tools laat zien dat er geen universele “beste keuze” bestaat — wél dat een bewuste, transparante en toetsbare keuze mogelijk is wanneer de juiste beoordelingscriteria worden gehanteerd.

Met dit onderzoek wil ICTRecht juridische professionals, compliance officers en beleidsmakers handvatten bieden om met vertrouwen en kennis van zaken beslissingen te nemen over de inzet van AI. Daarmee draagt ICTRecht bij aan een toekomst waarin AI en recht elkaar

versterken, zonder dat kernwaarden als zorgvuldigheid, transparantie en privacy uit het oog worden verloren.

Als pionier in de vertaling van complexe digitale regelgeving naar praktische implementatie helpt ICTRecht organisaties al meer dan twintig jaar om technologische innovatie in te bedden binnen juridisch verantwoorde kaders. Met deze expertise op het snijvlak van recht, technologie en governance blijft ICTRecht organisaties ondersteunen bij het veilig, ethisch en effectief inzetten van kunstmatige intelligentie — nu en in de toekomst.

Meer weten? Aan de slag met legal tech? Neem contact met ons op: contact@ictrecht.nl.

**Business
Development
Manager**

**Carla
Knoope**

c.knoope@ictrecht.nl

**Head of
Legal
Technology
CAICO®**

**Mark
Zijlstra**

m.zijlstra@ictrecht.nl

**Business
Development
Lead
CAICO®**

**Iris
Tasevski**

Bijlage 1: Tabel vergelijking legal AI tools

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
I. Functionaliteit & Prestaties		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Functionaliteiten	Ondersteunt de tool het uitvoeren van juridisch onderzoek en het stellen van juridische vragen (bijvoorbeeld aan een AI-assistent)?	Ja	Ja	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja	Ja
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
I. Functionaliteit & Prestaties		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Functionaliteiten	Biedt de tool functionaliteit om juridische documenten of dossiers te analyseren?	Ja	Ja	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja	Beperkt (Lexboost analyseert vooral openbare uitspraken en kan de kern ervan samenvatten, maar het analyseert geen vertrouwelijke dossiers of privé documenten. Wel kunnen stukken uit documenten in prompts worden meegegeven en geanalyseerd).
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
I. Functionaliteit & Prestaties		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Functionaliteiten	Biedt de tool de functionaliteit om juridische documenten op te stellen?	Ja	Beperkt. Het kan juridische documenten verbeteren, niet volledig produceren.	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja	Beperkt (Lexboost kan conceptteksten en argumenten genereren, zoals nieuwsbrieven, annotaties of een aanzet voor een memo).
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
I. Functionaliteit & Prestaties		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Functionaliteiten	Ondersteunt de tool het zoeken en analyseren van wet- en regelgeving, inclusief jurisprudentie?	Ja	Ja	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja	Ja
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
I. Functionaliteit & Prestaties		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Toepasbaarheid	Welke jurisdicties zijn beschikbaar/ meegenomen in de tool?	Nederland en Verenigd Koninkrijk.	Nederland (daardoor is EU-wetgeving deels meegenomen).	Nederland (en deels EU).
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Wereldwijd; 26 jurisdicties (voor de VS wordt alleen federale wetgeving meegenomen, deelstaat wetgeving nog niet (is wel in ontwikkeling)).	Europa en Nederland.	Nederland.
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Europa en Nederland.	Nederland en Noorwegen.	Europa en Nederland.

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
I. Functionaliteit & Prestaties		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Actualiteit juridische bronnen	Wat is de (gemiddelde/ gegarandeerde) doorlooptijd voor het integreren van nieuwe Europese wet- en regelgeving en jurisprudentie?	24–72 uur tussen publicatie en integratie.	24 uur tussen publicatie en integratie, voor Nederlandse bronnen.	Doorlopend.
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Dagelijks.	24–48 uur tussen publicatie en integratie.	Wetgeving; wekelijks Jurisprudentie: dagelijks
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		24 uur na publicatie.	Dagelijks.	24 uur na publicatie.

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
I. Functionaliteit & Prestaties		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Actualiteit juridische bronnen	Hoe monitort de leverancier aankomende Europese wet- en regelgeving/ jurisprudentie voor snelle integratie na publicatie/ inwerkingtreding?	Geautomatiseerd en handmatige review door juridische experts.	Geautomatiseerd.	Geautomatiseerd en handmatige review door juridische experts.
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Niet bekend.	Geautomatiseerd.	Geautomatiseerd.
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Geautomatiseerd.	Niet bekend.	Geautomatiseerd en handmatige review door juridische experts.

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
I. Functionaliteit & Prestaties		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Prompt management	Kunnen gebruikers eigen prompts opslaan, hergebruiken, en delen binnen teams (met toegangscontrole)?	Ja	Nee	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Niet bekend.	Ja	Nee (momenteel in ontwikkeling)
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
I. Functionaliteit & Prestaties		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Prompt management	Ondersteunt de tool versiebeheer voor prompts met een audittrail voor wijzigingen?	Niet van toepassing. Andri.ai vereist geen prompt management.	Nee	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Nee	Nee	Nee
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Nee	Nee

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
II. Compliance & Regelgeving		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
AI Act compliance	Is de tool in lijn met de AI Act ontwikkeld en aangeboden?	Ja	Ja	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja	Ja
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
II. Compliance & Regelgeving		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
AVG & data	Is de tool in lijn met de AVG (GDPR) ontwikkeld en aangeboden?	Ja	Ja	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja	Ja
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
II. Compliance & Regelgeving		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
AVG & data	Welke rol neemt de leverancier aan ten behoeve van de klantdata: verwerkings-verantwoordelijke of verwerker?	Verwerker	Verwerker	Verwerker
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Verwerker	Verwerker	Verwerkings-verantwoordelijke
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Verwerker (in beginsel). Afhankelijk van de implementatie mogelijk co-controller.	Verwerker	Verwerker

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
II. Compliance & Regelgeving		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
AVG & data	Is de leverancier bereid tot ondertekening van een (aanpasbare) AVG-verwerkersovereenkomst? Zo ja, de eigen verwerkersovereenkomst of die van de klant?	Ja	Ja	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja	Niet bekend.
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
II. Compliance & Regelgeving		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
AVG & data	Wordt er informatie en ondersteuning geleverd voor het uitvoeren van een DPIA (wanneer een klant deze moet uitvoeren)?	Ja	Ja	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja	Niet bekend.
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
II. Compliance & Regelgeving		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
AVG & data	Zijn er dataretentie- en verwijderprocedures voor klantdata, ook na contractbeëindiging?	Ja	Ja	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja	Ja
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
III. Beveiliging & Authenticatie		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Toegangscontrole & authenticatie	Wordt Multi-Factor Authenticatie (MFA) ondersteund?	Ja	Nee. Klanten kunnen MFA wel implementeren via SSO via Microsoft Entra.	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja	Nee
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
III. Beveiliging & Authenticatie		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Toegangscontrole & authenticatie	Ondersteunt de tool Single Sign-On (SSO)?	Ja	Ja	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja	Nee
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
III. Beveiliging & Authenticatie		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Toegangscontrole & authenticatie	Worden gebruikersrollen en -rechten beheerd binnen de tool (rolgebaseerd, least privilege)?	Ja	Ja	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Nee	Ja
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
III. Beveiliging & Authenticatie		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Data encryptie	Wordt data versleuteld (in transit en at rest)?	Ja	Ja	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja	Ja
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
III. Beveiliging & Authenticatie		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Auditlog	Wordt er een auditlog bijgehouden van gebruikersactiviteiten?	Ja	Ja	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja	Ja
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
IV. Data & Model		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Data-opslag	Wordt klantdata (inclusief persoonsgegevens) verwerkt en opgeslagen binnen de EER?	Ja	Ja	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja	Ja
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
IV. Data & Model		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Data-opslag	Wordt er strikte logische (en eventueel fysieke) scheiding van klantdata tussen tenants gegarandeerd?	Ja	Ja	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja, op verzoek	Ja
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
IV. Data & Model		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Uitlegbaarheid & transparantie	Wordt uitlegbaarheid (explainability) van AI-output geboden aan de gebruiker (bijv. bronverwijzing, redeneerstappen)?	Ja	Ja	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja	Ja
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
IV. Data & Model		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Trainingsdata	Wordt de door gebruiker ingevoerde data gebruikt om het systeem of de modellen verder te trainen?	Nee	Nee	Nee
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Nee	Nee	Nee
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Nee	Nee	Nee

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
V. Gebruiksgemak & Integratie		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Gebruik & training	Is de tool direct inzetbaar zonder uitgebreide training of configuratie?	Ja	Ja	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja	Ja
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
V. Gebruiksgemak & Integratie		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Gebruik & training	Zijn er trainingsmaterialen, onboardingprogramma's of documentatie beschikbaar voor klanten?	Ja	Ja	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja	Ja
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
V. Gebruiksgemak & Integratie		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Mobiele toegang	Ondersteunt de tool mobiele toegang (mobiele app of geoptimaliseerde webinterface)?	Ja (geoptimaliseerde webinterface).	Ja (geoptimaliseerde webinterface).	Ja (geoptimaliseerde webinterface).
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Nee	Nee	Nee
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Nee	Ja	Ja (geoptimaliseerde webinterface).

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
VI. Support & Service		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Service Level Agreement (SLA)	Wordt een SLA aangeboden met concrete garanties voor beschikbaarheid, responstijden, support en hersteltijden?	Ja	Nee	Ja (voor enterprise klanten).
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja	Nee
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
VI. Support & Service		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Continuïteit	Zijn er continuïteitsmaatregelen (back-ups, DR, redundantie) geïmplementeerd?	Ja	Ja	Ja
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Ja	Ja
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
VII. Kosten		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Gratis versie	Is er een gratis versie beschikbaar?	Ja	Nee	Nee
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Nee	Nee	Nee
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Nee	Ja	Nee

Onderwerp	Vraag	AI-tools		
VII. Kosten		Andri.ai	GenIA-L	LegalMike
Pilot	Is er een gratis proefperiode of pilot-optie beschikbaar?	Ja	Nee	Ja (30 dagen).
		LEGALFLY	Legal Mind	Lexboost
		Ja	Nee	Ja
		LEXGEN AI	Saga	Zeno
		Ja	Ja	Ja